

this House. I cannot understand this way of thinking. We must understand what matters we are handling. The members should allow matters to take their proper places.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಲಕ್ಷಪ್ಪ.—ಸ್ವಾಮಿ, ವಿಧಾನಸೌಧದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಪೆಟ್ರೋಲ್ ಬಂಕ್ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ವಿಧಾನಸೌಧದ ಸುತ್ತ ಎರಡು ಮೈಲಿ ಜೂರಿಸ್‌ಡಕ್ಷನ್ ತಮಗೆ ಸೇರಿದೆ. ತಮಗೆ ಸೇರಿದ ಜಾಗವನ್ನು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಹರಾಜು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. It is an encroachment of the sanctity and privilege of the House.

Mr. SPEAKER.—I am not allowing it. I may mention for the information of the House that the Hon'ble Minister for P.W.D. was prevented from distributing the printed copies of his speech when he tried to do so. He has helped us in co-operating with us. Now I will have it distributed when he begins to move the Budget Estimates for consideration.

BUDGET ESTIMATES OF THE MYSORE STATE ELECTRICITY BOARD FOR 1966-67.

Motion to consider.

Sri VEERENDRA PATIL.—I beg to move ;

“That the Budget Estimates of the Mysore State Electricity Board for the year 1966-67 laid on the Table of the House on the 8th April 1966, be taken into consideration.”

Mr. SPEAKER.—Motion moved :

“That the Budget Estimates of the Mysore State Electricity Board for the year 1966-67 laid on the Table of the House on the 8th April 1966, be taken into consideration.”

Sri VEERENDRA PATIL (Minister for Public Works).—Sir, I am happy to place the Annual Financial Statement for 1966-67 pertaining to the Mysore State Electricity Board on the table of this House to be taken up for discussion. As required under Section 61 of the Electricity (Supply) Act, 1948, the Mysore State Electricity Board has submitted to the Government these statements which have been discussed by the Mysore State Electricity Board Consultative Council constituted by the Government under Section 16 of the Act. They are open to discussion in the State Legislature though they are not a subject for voting. The Board will take into account the comments made by the Legislature on these statements and any suggestions will be duly considered.

The commercial balance sheets of the Board have been audited and certified by the Comptroller and Auditor-General of India up to 1962-63. The balance sheet for the year 1963-64 awaits his certification. Those for the subsequent years are being finalised.

(SRI VERRENDRA PATIL)

The generating capacity in the State at the beginning of the III Plan was 185.5 m.W. It has reached 430 m.W. at the end of the plan period. The progress of generation of electricity during this period has been substantial. The most important of the achievements is the addition of two units of 89.1 m.W. each to Sharavathi Generating Station thus increasing the total generation capacity of the State to 430 m.W. The second stage of the Sharavathi Valley Hydro-Electric Project, which is also being executed by Government contemplates installation of 6 more units of 89.1 m.W. each. The third and fourth units are expected to be commissioned during the year 1966-67 and two more units will be added in each of the subsequent two years. This will raise the total generating capacity in the State to 964.6 m.W. by 1968-69. Proposals for installation of two more units in the Sharavathi Generating Station have also been sent up to the Government of India for sanction. Even with these additions, it is anticipated that the generating capacity in the State will not be adequate to meet the anticipated load growth. It is imperative that we should start work on another major Hydro-Electric Project now alone if the power famine we experienced in the second and third plan periods is not to recur once again. It is, therefore proposed to start work on the Kali Hydro-Electric Project, which will generate as much power as the Sharavathi Project.

Government is also constructing a number of 20 k. V. Transmission lines to transmit the power generated at the Sharavathi Generating Station to important load centres in the State. Extensions to Receiving Stations are being made at Shimoga and Bangalore and a new Receiving Station is being constructed in Hubli to feed the under-developed northern parts of the State. Receiving Stations to step down 220 k.V. power will also be constructed at Munirabad, Mangalore and Mysore. The transmission lines that are under construction are :—

- (1) Three more 220 kV circuits between the Sharavathi Generating Station and Shimoga ;
- (2) Stringing of the second 220 kV transmission circuit from Shimoga to Bangalore ;
- (3) Construction of a 220 kV circuit on double circuit towers from Sharavathi Generating Station to Hubli ;
- (4) Construction of a 220 kV circuit from Hubli to Munirabad to tide over the power shortage in Tungabhadra area and to feed the new Industrial loads there ;
- (5) Construction of a 220 kV circuit from Shimoga to Mangalore to feed the anticipated loads like the Fertiliser Plant, etc. in Mangalore area ;

(6) Construction of a 220 kV Transmission line from Shimoga to Mysore;

(7) Construction of a second double circuit 220 kV Transmission line from Shimoga to Bangalore.

The information in respect of units generated, units sold the number of installations in service, number of I.P. sets and towns and villages electrified as it stood at the commencement of the III Plan and at the end of the III Plan are furnished below :—

	<i>Beginning of III Plan</i>	<i>End of III Plan</i>
1. Units generated in million Kilowatt Hrs. per year ...	1,086	1,923*
2. Units sold in million Kilowatt Hrs. per year	933.2	1,658
3. Number of installations in service ...	3,34,000	5,71,297
4. Number of I.P. Sets serviced ...	16,819	42,283†
5. Number of towns and villages electrified	4,063	5,516†

* Details in Chart I.

† Details in Chart II.

The Sharavathi Hydro-Electric Station and the Bhadra Hydro-Electric Station are under the control of the Government. The Mahatma Gandhi Hydro-Electric Station at Jog, the Sivasamudram Generating Station, the Shimsha Generating Station and Munirabad Generating Station are under the management of the Mysore State Electricity Board.

The revenue of the Board for the year 1964-65 and the anticipated revenue for 1965-66 are as follows :—

	<i>Actual 1964-65</i>	<i>Anticipated Revenue 1965-66</i>
(Rs. in lakhs)		
1. Hydel schemes ...	806.06	1,025.00
2. Diesel schemes ...	27.88	10.00
3. Interest from investments ...	17.91	22.50
Total ...	851.85	1,057.50

(SRI VERRENDRA PATIL)

The revenue expenditure for the year 1964-65 and 1965-66 under the several heads are shown below:—

	1964-65	1965-66
	(Rs. in lakhs)	
1. Contribution to Depreciation Reserve less renewals and replacements.	177.42	119.00
2. Cost of renewals and replacements ...	18.87	40.00
3. Operation and Maintenance (inclusive of Diesel Oil for Gas Turbines.)	448.63	340.00
4. Cost of purchase of power from Government ...	...	400.00
5. Interest on loans ...	241.35	276.00
6. Interest on depreciation reserve ...	40.46	46.00
7. Interest on deposits paid by consumers	1.05	1.00
Total ...	877.78	1,222.00

It will be seen from the above that the anticipated revenue expenditure for the year 1965-66 will be in excess of the revenue collections. This is due to (1) the high generation cost in the Sharavathi Project at present owing to the fact that only two generating units are in operation, whereas all the Civil Engineering works of the project have been practically completed for ten units (2) the increase in operation and maintenance cost of the Board as a result of soaring increases all round. This has necessitated making such reasonable increase in the tariffs as would mitigate the situation to some extent but at the same time not prove an unnecessary burden to the consumers. The Board, therefore, appointed a Tariff committee with Professor M. S. Thacker as Chairman.

On the recommendation of the Tariff committee constituted for the purpose, the Mysore State Electricity Board has revised the tariffs for power supply having regard to :

- (i) the substantial change in the investment pattern involved in the purchase of power from the Hydro-Electric Projects of Government, viz., Sharavathi Valley Project and Bhadra Generating Station ;
- (ii) the need for the State Electricity Board for building up of a Development Fund out of its own revenue resources.

Although the abnormal rise in the cost of the electrical machines, the higher cost of the power purchased from the Hydro-Electric Generating

stations would have warranted a very substantial rise in the tariff rates, yet keeping in view the fact that there should not be a steep rise in the rates of supply of power over the existing tariff rates so as to avoid undue hardship to the consumer, the promotion of rapid expansion of power supply to rural areas and for the agricultural purposes at a reasonable cost, and the need for establishment of power-based heavy industries and small scale, cottage-cum-agricultural industries as well, the Tariff committee, has suggested a moderate increase in the existing tariff rates under all categories of service which the Board and the Government have accepted. This will no doubt cause a certain amount of loss to the Board, in the initial stages, which in the general interest is unavoidable.

Certain new features for attracting large scale use of electric power for domestic purposes have been introduced in the revised tariff structure. The tariff now prescribed provides for :—

- (1) Special rates for tourist hotels, railways, film studios and educational institutions.
- (2) Concessional demand charges for National Research Institutions.
- (3) Rebates for new industries or industries having expansion schemes.
- (4) Higher rates of rebate for power received at voltages of 33 kV and above.
- (5) Attractive rates for mixed loads for lighting, heating and other domestic appliances under "All Electric Home" services.
- (6) Facilities to utilise power supply to irrigation pumpsets for purposes of cottage industries or for farm products.

The achievements during the I, II and III Plans and the proposals for the IV Plan have been shown in the statement annexure and are briefly indicated below :—

- I Plan :—About 642 KM. of transmission lines were constructed, 14 step-down stations were erected, 338 villages were electrified and 5,538 I.P. sets were serviced. The outlay incurred is Rs. 626.00 lakhs.
- II Plan :—480 KM. of transmission lines were constructed, 19 step-down stations were erected, 800 villages were electrified and 8,896 I.P. sets were serviced. The outlay incurred is Rs. 807 lakhs.
- III Plan :—2,876 KM. of transmission lines were constructed, 57 sub-stations were erected, 1,448 villages were electrified and power supply to 25,409 pumpsets was given. The outlay will be about Rs. 2,500.00 lakhs.

(Sri Venkendra Patil)

During the IV Plan it has been proposed to construct about 3,040 K.M. of transmission lines, erect 100 step-down stations, electrify 4,000 villages and energise one lakh I.P. sets. The outlay provided in the IV Plan is Rs. 5,300.00 lakhs but the Board have drawn up schemes for Rs. 6,300.00 lakhs. The details are furnished below :

IV PLAN PROPOSALS

Sl. No.	Name of District	No. of villages proposed to be electrified during IV Plan	No. of I. P. sets proposed to be serviced during IV Plan.
1.	Bangalore	83	4,500
2.	Mysore	98	1,500
3.	Mandya	187	200
4.	Tumkur	204	4,200
5.	Kolar	218	9,000
6.	Chickmagalur	108	100
7.	Chitradurga	110	4,000
8.	Hassan	290	600
9.	Shimoga	213	400
10.	Bellary	30	1,500
11.	Dharwar	333	4,000
12.	Bijapur	358	15,000
13.	Belgaum	334	24,000
14.	North Kanara	355	2,600
15.	Bidar	173	5,000
16.	Raichur	353	3,000
17.	Gulbarga	372	5,500
18.	South Kanara	117	9,500
19.	Coorg	64	50
	Add for Nallas and Rivers	...	5,350
	Total	4,000	1,00,000

An extensive network of 110 kV. 33 kV. and 11 kV lines has been planned and considerable progress achieved during the plan periods. As a result, hydel power has now been taken to the remotest parts of the State like Bidar, Belgaum and parts of Bijapur districts. 110 k.V. lines travel from Sharavathi via Hubli to Bagalkot, etc., and from Munirabad via Raichur, Shahabad and Gulbarga to Bidar. A series of 110 kV. Receiving stations have been established along these routes. From these 33 kV. lines emanate and terminate at 33 kV. Sub-stations in many places

like Gadag, Kittur, Sanndatti, Hatti, Yadgir, Bidar, Bhalki, Afsalpur and Aland. From the 33 kV. sub-stations 11 kV. lines are run in various directions to electrify the neighbouring towns and villages as also irrigation pumpsets. This has greatly helped us to create the desired power complex in the under developed areas. In the developed areas also, the progress made in the three plan periods has been of no less measure as with the assistance of the already existing intensive network of transmission and distribution lines, a large number of villages and irrigation wells have been electrified. With the advent of Sharavathi Power a number of large and small industries have also been benefited.

During the three plan periods, 2,500 villages have been electrified. This takes the total number of villages electrified to 5,516 as against 26,000 villages in the State. It has been planned to electrify 4,000 villages during the IV plan. The progress achieved so far is shown below :

Sl. No.	District	No. of villages electrified	
		During III Plan	Total as at the end of III Plan
1	2	3	4
1.	Bangalore	116	939
2.	Mysore	81	419
3.	Manday	95	311
4.	Tumkur	104	603
5.	Kolar	131	931
6.	Chickmagalur	47	268
7.	Hassan	74	236
8.	Chitradurga	185	531
9.	Shimoga	137	486
10.	Bellary	99	199
11.	Dharwar	111	139
12.	Bijapur	11	20
13.	Belgaum	14	22
14.	North Kanara	30	38
15.	Bidar	22	24
16.	Raichur	63	74
17.	Gulbarga	41	46
18.	South Kanara	77	210
19.	Coorg	10	20
Total		1,448	5,516

(SRI VEERENDRA PATIL)

The number of I. P. sets serviced during the three plan periods will be about 39,000, the total number of I. P. sets in service being 42,288. About the lakh pumpsets are proposed to be electrified during the IV Plan period subject to the approval by the Planning Commission and the availability of funds. The estimated amount for this work is Rs. 40 crores. The area that will be served by the pumpsets by the end of the IV Plan will be about 5.5 lakh acres which is expected to yield about 5 lakhs tons of additional food grains. The Districtwise details of pumpsets serviced are given below :

Sl. No.	District	No. of I.P. sets serviced	
		During III Plan	Total at the end of III plan
1	2	3	4
1.	Bangalore ...	4,304	7,398
2.	Mysore ...	1,397	2,255
3.	Mandya ...	662	871
4.	Tumkur ...	3,780	6,839
5.	Kolar ...	5,112	9,535
6.	Chickmagalur ...	352	521
7.	Chitradurga ...	2,587	5,031
8.	Hassan ...	394	693
9.	Shimoga ...	745	1,288
10.	Bellary ...	1,058	1,763
11.	Dharwar ...	1,008	1,144
12.	Bijapur ...	21	21
13.	Belgaum ...	20	20
14.	North Kannara ...	66	66
15.	Bidar ...	141	141
16.	Raichur ...	190	198
17.	Gulbarga ...	105	144
18.	South Kannara ...	3,474	4,338
19.	Coorg ...	51	52
Total ...		25,469	42,288

Transmission Lines and Sub-Stations :—

Achievements in the III plan in respect of transmission lines and sub-stations inclusive of the 220 kV.

lines and Receiving Stations executed by Government, are as follows :—

Transmission Lines :

220 KV	432 KM
110 KV	490 KM
66 KV	545 KM
33 KV	938 KM

Receiving Stations.

220 KV	2 Nos (total capacity 355 MVA)

Sub-stations :

110 KV	9 Nos (total capacity 81 MVA)
66 KV	20 Nos (total capacity 137 MVA)
33 KV	14 Nos (total capacity 20 MVA)

The progress during the III Plan of the H.T. and E.H.T. transmission lines, viz., 4-6 KV upto 220 kV lines and 400 volts distribution lines is shown in Chart III.

The tentative programme of the IV Plan is as follows :—

Transmission Lines :—

220 KV	2060 KM	Rs. 924 lakhs
110 KV	765 KM	Rs. 309 lakhs
66 KV	565 KM	Rs. 517 lakhs
33 KV	685 KM	Rs. 111 lakhs

Receiving Stations :

220 KV	4 Nos. (985 MVA)	Rs. 692 lakhs

Sub-stations :

110 KV	30 Nos. (580 MVA)	Rs. 453 lakhs
66 KV	27 Nos. (342 MVA)	Rs. 224 lakhs
33 KV	41 Nos. (189 MVA)	Rs. 180 lakhs

The major works that have been completed during this year are as follows :—

110 KV line from Hubli to Belgaum on 4th March 1966.

110 KV line from Hubli to Bagalkot on 12th April 1965.

110 KV line from Bagalkot to Mahalingapur on 22nd February 1966.

The above lines have been charged with the connected sub-stations at Belgaum on 5th March 1966, Bagalkot on 12th April 1965 and Mahalingapur on 5th March 1966. A number of 33 kV. lines from Gulbarga

(SRI VEERENDRA PATIL)

to Sedam, Gulbarga to Afzalpur, Humnabad to Bidar, Sedam to Chincholi, Hubli to Shiggaon, Hubli to Kittur, Bagalkot to Ramdurg, Bagalkot to Ilkal, Ghataprabha to Mahalingapur have been charged some at 33 kV. and some at 11 kV.

It has to be mentioned here that some of the border villages in Belgaum District have been electrified by installing diesel sets. Similarly to see that the additional demands of the people of Bijapur are met, one 640 kW. diesel set has been newly erected and commissioned.

Power Supply to licensees :

As there were many complaints against this licensee at Ramdurg, Government of Mysore revoked the licence and hydel power has been arranged by the Mysore State Electricity Board with effect from 11th October 1965. Power was being supplied in Athani town by a licensee. The licence has been revoked by the Government of Mysore and the system has been taken over by the State Electricity Board with effect from 1st April 1966. The Board have under examination the proposal to supply hydel power to Jamkhandi and Dharwar town areas by taking over from the licensees.

Additional power to an extent of 550 KVA has been sanctioned to the licensee at Gadag. After the 110 kV Hubli-Belgaum line with the connected sub-station at Belgaum were charged, power supply to the extent of 4,000 kW. to the Belgaum licensee has been arranged with effect from 5th March 1966. Power supply to Karwar licensee was also arranged on 25th February 1966 by tapping power from the Jog-Karwar 33 kV line.

InterState Power Supply :

Inter-State transmission line links with Madras, Andhra and Kerala have been established. Taking advantage of the surplus waters in the Linganamakki Dam of the Sharavathi Project and the stand-by capacity which is available at Sharavathi and the Mahatma Gandhi Hydro-Electric Works, it has been possible to supply considerable amount of energy to Madras and And Andhra States, who are badly in need of this assistance due to the unprecedented failure of the monsoons. For this, a 220 kV. line has been constructed from Bangalore upto Hosur at the Madras border. As regards Andhra, the supply is arranged at 2 points (1) at Hindupur by extension of a 66 K.V. line over a distance of 8 miles and (2) at the 66 K. V. T. B. Dam system bus over the connected 66 kV. lines which enter the Andhra territory. It is expected that about 500 million kW. Hours of energy will be transmitted to these States on the Inter-State lines. This will account for an additional gross revenue of about 3.5 crores to 4 crores of rupees over the period from December 1965 to June 1966 up to which agreements have been executed. The States of Madras and Andhra have now requested for extension of the

agreements by one month in the case of Madras and three months in the case of Andhra. This has been complied with, thus continuing the power supply to these States.

As regards Goa, 500 k.W. of power is being supplied since July 1965 over a 33 k.V. line from Jog to Madagaon. Further, power to the extent of 10.5 M.V.A. has been agreed to be supplied to Goa. One 110 k.V. line is being extended from Dandeli in Mysore State to Ponda in Goa territory over a distance of about 60 miles of which about 30 miles lies in Goa territory. The construction of the entire line is being done by the Mysore State Electricity Board. All the works on our side inclusive of the switching equipment at Dandeli will be completed by the end of July 1966. As the Goa administration may not be ready to receive the power until August/September 1966, it is expected that the power would be switched on to this line, only by then.

A 110 k.V. line has been constructed from Mangalore to Kasargod at the Kerala border and is ready for being charged. No sooner an agreement with the Kerala State Electricity Board is finalised, than supply of about 5,000 k.W. power will be commenced.

The question of re-organisation of the entire administrative set up of the Board is also under consideration. A voltage improvement cell has been brought into service in Bangalore. A separate Circle for Bangalore Rural district, Tumkur and Kolar districts has been formed with headquarters at Tumkur. The construction Division at Hubli and the Maintenance Division at Hubli have been converted into Construction-cum-Maintenance Divisions with Headquarters at Hubli and Haveri respectively. One Construction-cum-Maintenance Division has been formed at Sirsi in the North Kanara District. With a view to intensify the I.P. set and village electrification works, adequate number of construction sub-divisions and investigation sub-divisions with appropriate number of field batches attached to each, have been sanctioned to work in the several Divisions throughout the State. The executive staff are being relieved of the regular accounting matters so that they could concentrate on the execution of works. Paucity of essential materials has been the bottle-neck to execute the works according to the schedule. However, the Board is taking steps to order for the materials well in advance so that the capacities of the various manufacturers are booked and there will be continuous flow of materials.

Apart from the general, domestic, industrial and agricultural land growths in the IV Plan, large blocks of power are expected to be consumed by the heavy industries like Aluminium Industry in Belgaum area Chemicals and Fertilisers in Mangalore area and Iron and Steel Industry in the Hospet area. The power demand of all these three industries put together will be about 400 M.W. by the end of the IV Plan.

(SRI VEERENDRA PATIL)

The installed capacity, the peak loads and energy generated in the previous three plans and the anticipations in the IV Plan are shown below :

<i>Year</i>	<i>Installed capacity M.W.</i>	<i>Peak demand M.W.</i>	<i>Average energy generated in Million K. H. Hrs. per annum.</i>
1	2	3	4
1951 (beginning of the I Plan)	179.2	89	480
1956 (end of the I Plan and beginning of the II Plan)	179.2	132	740
1961 (end of II Plan and beginning of the III Plan)	185.7	165	1,080
1966 (end of III Plan and beginning of IV Plan)	447.0	380	1,950
1971 (anticipated to the end of IV Plan)	1,144.0*	1,200	5,000

It will be seen from the above that by the end of the IV Plan, the load demand will keep pace with the power generation programme.

The *per capita* consumption was of the order of 34 units when the new State of Mysore came into existence. It grew to about 44 units per head by the end of the II Plan. At the end of the III Plan, it has reached the figure of about 60 units. The *per capita* consumption by the end of the IV Plan will be about 176 units per head. The All India average consumption will be of the order of about 90 units per head by that time.

* This is subject to the commissioning of the 9th and 10th units at Sharavathi for which clearance of Government of India is still awaited.

The Budget of the Mysore State Electricity Board for the first year of the IV Plan, i.e., 1966-67 and the programme of work is as follows:—

A. Capital—

I. Plan Schemes :—		Rs. in lakhs.
(a) Transmission lines	...	150.00
(b) Step down stations	...	80.00
(c) Extension and Improvements	...	150.00
(d) Power supply to I. P. sets and Rural Electrification	...	300.00
		680.00 lakhs
II. Schemes outside the Plan :—		
(a) Buildings	...	20.00
(b) Generation	...	10.00
(c) Vehicles, Tools and Plant	...	35.00
(d) Acquisition of electrical undertakings	...	20.00
(e) Miscellaneous	...	10.00
		95.00 lakhs
Grand Total		775.00 lakhs

It has been programmed to construct about 480 K.M. of 110 k.V. 66 k.V., 33 k.V. lines and take up the construction of 17 sub-stations. About 10,000 pumpsets are planned to be serviced and about 300 villages electrified.

B. Revenue :—

I. Receipts :—		1966-67 (Rs. in lakhs).
(a) Sale of power	...	1,383.00
(b) Interest from investments	...	22.50
Total	...	1,405.50
II Expenditure :—		
(a) Contribution to Depreciation Fund	...	176.00
(b) Operation and Maintenance	...	410.00
(c) Purchase of Power from Government	...	421.00
(d) Interest charges	...	353.00
Total	...	1,360.00
Net Revenue	...	45.50
General Reserve	...	—37.00
Net profit	...	(+)8.50
Rebate adjustable to Development Reserve under Income-Tax Act		...
Net Loss	...	Nil

The increase in revenue during the year 1966-67 will be due to increased sales of power as also rationalisation of power tariffs which is likely to yield more revenue.

(SRI VIRENDRA PATIL)

The ways and means to meet the Capital expenditure during the year 1966-67 will be as follows :—

	(Rs. in lakhs).
(a) Loan assistance from Government	Nil
(b) Public Borrowings	100.00
(c) Loan from L.I.C.	300.00
(d) Withdrawal from Stores	145.00
(e) Withdrawal from Depreciation Reserve	150.00
(f) Withdrawal from Consumers' Deposits	10.00
(g) Sale of capital assets (gas turbines)	70.00
Total	775.00

It has been shown in the Financial Statement that the targets for electrification of pumpsets and villages are 10,000 pumpsets and 300 villages. As this is considered to be on the low side in view of the total targets of 1,00,000 pumpsets and 4,000 villages fixed for the entire Fourth Five-Year Plan period, the Government is considering to advance a sum of Rs. 200 lakhs to the Board from the proceeds of the energy sales to the neighbouring States by which it will be possible for the Board to electrify 15,000 pumpsets and 500 villages during the year 1966-67.

I do not hesitate to say that much progress has been made during the Third Plan period, the figures speak for themselves. But much more remains to be done. Mysore is looked upon as a power plenty State. There is roughly about 5 Million kW. (5,000 M.W.) of hydro potential. Harnessing of the projects like the Kalinadi, Varahi, etc., one after the other would be a continuous process. As this would depend on the load growth in the State adequate extensions of the network of transmission and distribution lines with sufficient number of Receiving Stations and sub-stations would be the look out of the Board.

Although it has not been possible for the Government to agree for a provision of more than Rs. 53 crores for the Fourth Plan, the Board is aiming or I should rather say insisting on a provision of Rs. 63 crores. I fully agree with this. Unless we think in a big way from now alone and create the complex and the desired development incentive in the State by extensive work our ultimate aims are likely to be frustrated. We have about 2 lakhs wells in agricultural operations and about 10,000 are being added every year but we have electrified only about 40,000. Our area is vast. My rough estimate is that there is potential for at least ten lakh wells to come up in the State. You will be interested to note that there are about 7 lakhs wells in Madras which has only 2/3rd the area of Mysore, but over 2.2 lakhs wells have already been electrified.

Electricity has to reach all the 26,000 villages and as many hamlets in our State. Hardly 5,000 villages have been electrified, while in Madras I understand that over 10,000 of its total of 18,000 villages have already been electrified.

This is not all. Mysore's Mineral and Forest wealth is also large. Much bigger demands await availability of power in the industrial field. The setting up of Aluminium plant with the immediate foreseeable demand of 250 MWs. near Belgaum has already been taken up. The Board is arranging for the extension of the 220 kV lines to that area. The Aluminium Company have already acquired and taken possession of about 500 acres of land and they are proceeding with the acquisition of a further 600 to 700 acres. Only recently we have heard of the decision of the Government of India for setting up of a big Fertiliser Plant at Mangalore. This will require about 150 MWs. A series of other industries like Caustic Soda Plant, Ferro-Manganese, Ferro-Chrome, Paper, Pulp, Cement and a score of other varieties of plants with a power demand varying from 5 to 20,000 KWs each are also in the offing. Although setting up of a Steel Plant in the State has been a matter of controversy, I am confident that it will come into existence quite soon. The power demand for this alone can be of the order of about 1,000 MW. if electrical smelting is adopted.

Sir, the potential of power generation and the potential of load growth are all right. But the growth of load particularly in the field of large industries, among other things, depends on factors which are beyond our control. Industrial Licensing and Foreign Exchange are the main obstacles. This calls for sustained effort and effective persuasion with the Government of India.

The projected load growth on the domestic, commercial and educational side is also of no less measure. The increase of installations in this field is about 60,000 per year at present. The rate is ever increasing. It is going to be multiplied with the economic and cultural march of the people which in its turn is so assured by the phenomenal growth in the industrial and agricultural fields.

Investments in the field of electricity are self generative in character. Therefore, financing the electricity schemes is comparatively easier. It becomes much more easier as more and more power is generated and more and more consumed. With the increasing investments on plant and machinery more funds towards depreciation become available and every completed work entitles for adequate development rebate which can also be refunded. In my opinion, no hair-splitting dissection of pros and cons with regard to finances are, therefore, necessary. We should not be afraid of mistakes lest our progress should get frustrated. Therefore, let not any pessimistic and diffident search for resources hamper our imagination and high aims which would undoubtedly lead us to achieve a per capita consumption of electric energy of the order of 3,000 to 5,000 units per year and thus enable us to reach the level of any forward country in the world.

I regard every Generating Station, Receiving Station and Substation that I have in my imagination as the Temples of Prosperity of the State.

Government and the Board shall do their best and would only look forward for the encouragement from the people.

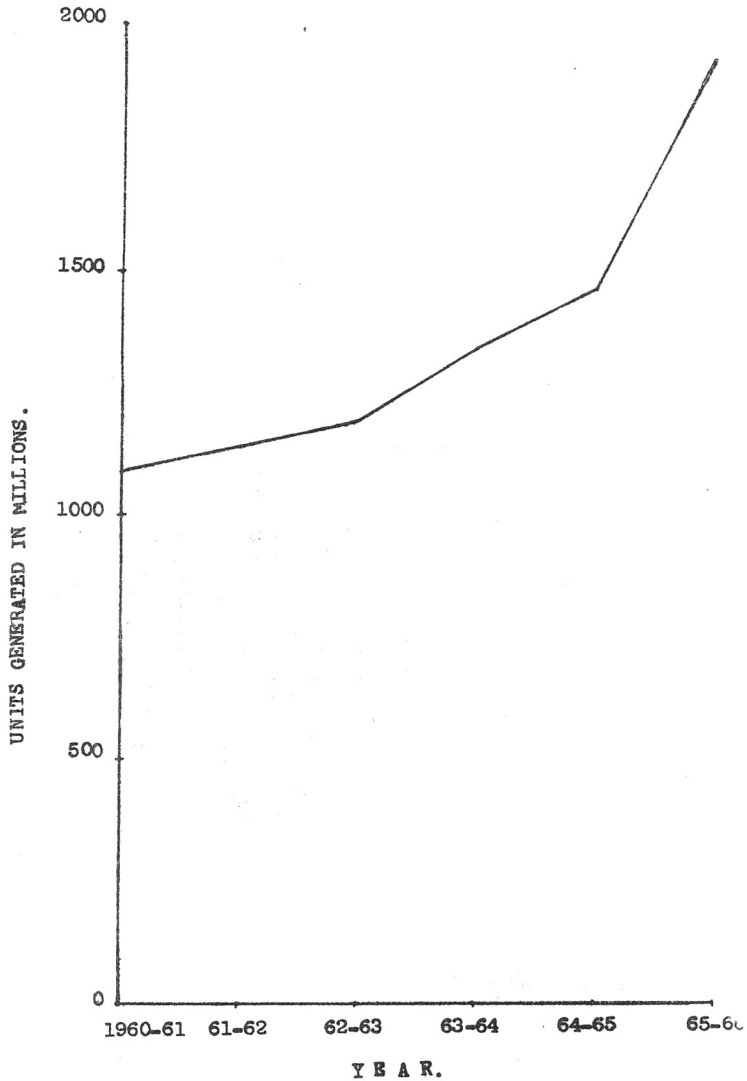
ANNEXURE

Statement of the achievements in the I, II, and III Plans and targets for the IV Plan.

	First Five-Year Plan 1951-56		Second Five-Year Plan 1956-61		Third Five-Year Plan 1961-66		Fourth Five-Year Plan 1966-71 (Amount proposed to be spent)	
	Physical	Financial (in lakhs)	Physical	Financial (in lakhs)	Physical	Financial (in lakhs)	Physical	Financial (in lakhs)
I Transmission lines.	401 Miles or 641.6 KM	150.93	300 Miles or 480 KM	149.22	2,876 KM	740	5,041 KM inclusive of sub-trans- mission lines.	827
II Step-down Stations.	14 Nos.	166.87	19 Nos.	27.314	57 Nos.	467	100 Nos.	887
III Rural Electrification (Number of villages electrified)	338 Nos.	109.85	800 Nos.	174.43	1,448 Nos.	504	4,000 Nos.	4,000
IV Power supply to IP sets (Number of IP sets serviced).	5,538 Nos.	199.2	8,896 Nos.	210.38	25,469 Nos.	780	1,00,000 Nos.	

CHART - I

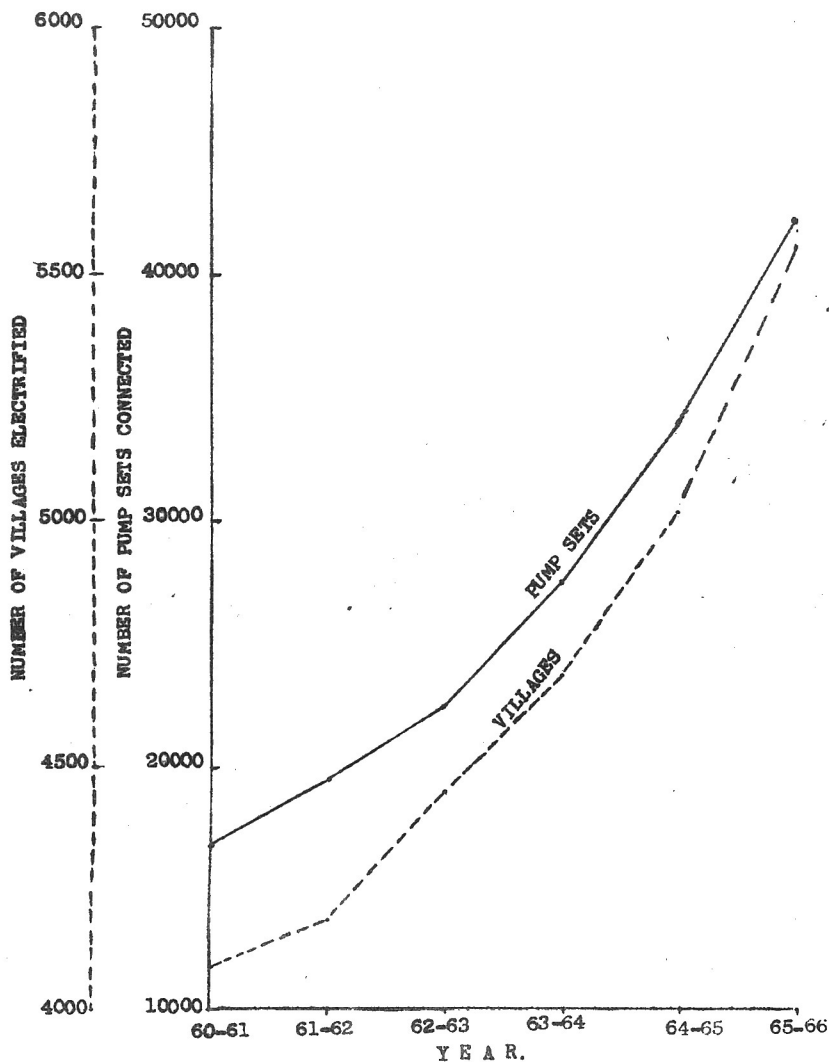
MYSORE STATE ELECTRICITY BOARD
PROGRESS DURING THIRD PLAN
GENERATION.

MYSORE STATE ELECTRICITY BOARD

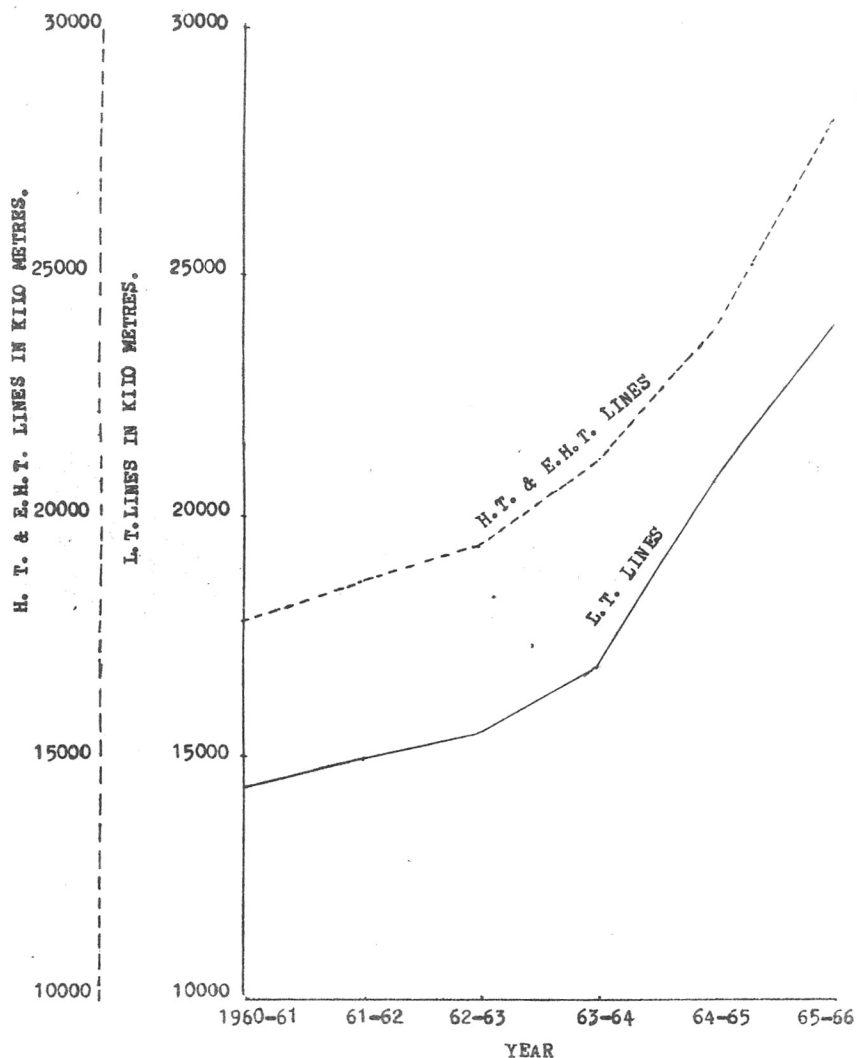
PROGRESS DURING THIRD PLAN

RURAL ELECTRIFICATION.

MYSORE STATE ELECTRICITY BOARD

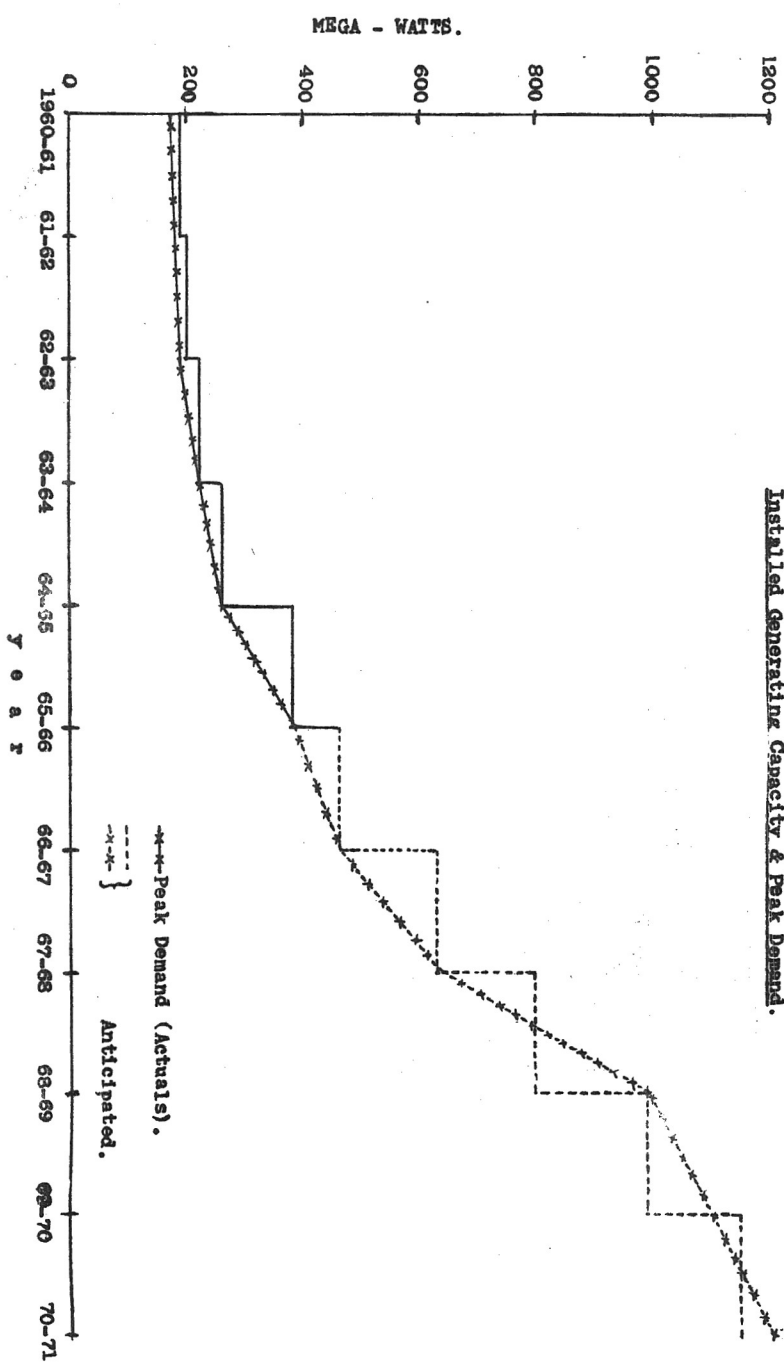
PROGRESS DURING THIRD PLAN
TRANSMISSION AND DISTRIBUTION

MYSORE STATE ELECTRICITY BOARD.

PROGRESS DURING III PLAN AND FORECAST FOR FOURTH PLAN.

Installed Generating Capacity & Peak Demand.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಕವರ್ ಚಾರ್ಜನ್ನು ಈಗ ಹಬ್ಬವಾ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆಯೇ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ಚಾರ್ಜ್ ಕಮಿಟಿಯನ್ನು ನೇಮಕಮಾಡಿತು. ಅದರ ವರದಿಯನ್ನು ನೆನಪು ಮಾಡುಂಡೆ ಇಚ್ಛೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿ, ಅದರ ವರದಿಯನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಅಧಾರದ ಮೇಲೆ ದರಗಳನ್ನು ಗೊತ್ತು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮುಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಈಗರಾದರೂ ಆ ವರದಿಯನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದಿಡಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಎಂಬುದು ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು, ಶರಾವತಿಯಲ್ಲಿನ 9-10 ನೆಯ ಜನರೇಟರುಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದೇನು, ಕೇಂದ್ರದವರ ಅಥವಾ ಪ್ಲಾಸಿಂಗ್ ಕಮಿಷನ್ನಿನವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಈ ಬಗ್ಗೆ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿವಾರೆಯೇ ; ಅಥವಾ ಇವೆಲ್ಲಾ ಕೇವಲ ಊಹಾಪೋಕವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Now, I would request the Hon'ble Member to have recourse to usual channels.

Now, the House will stand adjourned for half-an-hour.

The House adjourned for Recess at Thirty Minutes past Three of the Clock and reassembled at Four of the Clock.

[Mr. DEPUTY SPEAKER in the Chair.]

Members' Representation.

†Sri S. M. KRISHNA.—Sir, I hear the Business Advisory Committee is dealing with the matters that are to be taken up now. So, we are not sure what the decision of the Committee is going to be. We do not know whether the Boundary question is going to come up now, in which case, no purpose would be served by starting a discussion on the Electricity Board Budget Estimates.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The matter is before the House and the discussion may begin.

Sri S. M. KRISHNA.—Yes, but we can put off the debate to a future date. Would it not be advisable to wait for the decision of the Business Advisory Committee ?

Mr. DEPUTY SPEAKER.—We cannot sit idle ; something has to be taken up. The House can take up any other matter at any time.

Sri S. M. KRISHNA.—The Leader of the Opposition is to initiate the debate and now that he is held up inside, we may postpone this discussion. And three Adjournment Motions are also to be decided now.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—In the meanwhile, the hon'ble member can commence ; the other matters will be taken up later.

Sri S. M. KRISHNA.—I would like to take you back to what transpired on the floor of the House before. The Speaker said that during the Tea-recess he would be able to for a his opinion on the advisability of the adjournment motions. So, I propose we can adjourn for 10 or 15

(SRI S. M. KRISHNA)

minutes and we shall see what happens in the Business Advisory Committee. That seems to be the most sensible thing under the circumstances. Not that I am not ready to speak on the Budget Estimates of the Electricity Board ; I can speak...

Mr. DEPUTY SPEAKER.—Already the hon'ble Minister has spoken and we have commenced the business.

Sri K. LAKKAPPA.—Adjournment Motion has got priority over all this. It is the intention of the Members that that should be taken up first. The Hon'ble Speaker also felt outside the legislature and made a statement that this issue has to be thrashed out and also you are one of the participants of the agitation. Therefore you know the seriousness of the situation. We must safeguard the interest of the State and it is the paramount interest of the State.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—All that does not arise here.

Sri K. LAKKAPPA.—As suggested by Sri Krishna, the House may be adjourned for 10 or 15 minutes. The very purpose of giving adjournment motion is that it should be decided first. Before that, no transaction should take place.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—No ; transaction has already commenced.

Sri S. M. KRISHNA.—Sir, if I can take you into my confidence and reveal that some of us do feel very strongly on this question ; if it comes to that, we are even willing to boycott if you were to take up another subject other than discussion on the boundary issue. We may prevent ourselves from taking part in those discussions because we feel that the larger interest of the State demands that the legislature must be seized of this boundary question at the earliest possible opportunity. And it is in this light also I request you to kindly adjourn the House by 10 or 15 minutes so that we may know what the outcome of the Business Advisory Committee would be. That will help us to proceed with the matter.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—The business has already commenced. This subject has been taken up and the hon'ble Minister has finished his speech. If any of you wish to initiate the debate, I will give chance to members of the Opposition first. Otherwise I will call upon any other member who is willing to speak.

Sri B. VENKATAGIRIAPPA (Kolar).—Sri S. Gopala Gowda has asked for some clarifications from the Minister.

Sri V. N. DEO (Gubbi).—In view of the importance of the boundary question the initiator of the debate has not been able to be present to take part in the deliberations. I think if we gather the sense of the House it is better the House is adjourned for 15 or 20 minutes and that would be in the best interest of the business of the House.

Mr. DEPUTY SPEAKER.—I call upon Sri T. Madaiah Gowda.

[MR. SPEAKER in the Chair]

MR. SPEAKER.—The Business Advisory Committee allots time for the subject and if that time is consumed wrongly, it will not mean that the time for the subject gets extended. I do not want the House to extend and eat into the time allotted for other subjects.

SRI S. M. KRISHNA.—Sir, I am sure you have heard all that transpired here. I made two points. The first point was that we on an earlier occasion made a plea that the boundary question should be taken up on a priority basis.

MR. SPEAKER.—I said that I will deal with it as soon as possible.

SRI S. M. KRISHNA.—You were pleased to say that the Business Advisory Committee would meet and decide. Some of us feel strongly about this boundary question. If this House were to be prevented by the Government, if it is not going to be in favour of taking up this question, some of us would very strongly feel about it and the only way we can show our protest from taking part in the discussion of the budget of the Electricity Board is to walk out. So, if you could kindly enlighten us as to the decision taken by the Business Advisory Committee it will enable the House to proceed further.

MR. SPEAKER.—I did mention what has already gone into the records. But there is a preliminary point that faced me, namely, I cannot put before the Business Advisory Committee this subject unless the resolution is admitted. It is only after I have admitted the resolution, that it can go before the Business Advisory Committee. Therefore, I felt a little non-plussed. There is no doubt about the importance of the subject. But certain things are to be fitted into rules. We cannot trample upon rules and that is why a little adjustment is necessary. That is why I said that I will give consideration to it as soon as possible. I am trying to co-ordinate things and I am trying to understand the expressions mentioned on the floor of this House—that it is a very vital point and therefore top priority must be given. But, would it be right to say that we will not transact any business and not utilise the time available? I have said that at the earliest opportunity I will give chance, that I shall bring before the House subject to other conditions that the resolution is in order that it can be admitted. I have to apply my mind and follow certain rules. That is why I delayed it. After all it is a little complicated matter and it must fit into the rules. Therefore, I request the members to co-operate with me. Please do not think I am trying to minimise the importance of it. On the other hand I am trying to bring it into proper focus. I must have discussions with the members and Leader of the Opposition and several other friends. Therefore please allow us to carry on and until I admit the motion, I cannot allow it to be discussed.

† ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ತಾವು ಈ ನಿರ್ಣಯದ ಪೂಜ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಒಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೀರಿ. ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಮಗೆ ಪಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ನಿರ್ಣಯ ಮತ್ತು ಈ ವಿಷಯ ಎಷ್ಟು ಮುಖ್ಯವು ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮನಗಂಡು ಈ ಸಾಸನ ಸಭೆ ಸೇರಿರತಕ್ಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಇದೀ ದೇಶದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸತಕ್ಕ ಇಂಥ ವಿಧಿಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಮವರು

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ದೇಶದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈಗರಾದರೂ ಸಹ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ಭಾವನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇವತ್ತು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದೆ ಇರಬಹುದು. ಅದು ಏನೇ ಇರಲಿ, ಈ ವಿಷಯದ ಪೂಜ್ಯತೆಯನ್ನು ನಾವು ನೋಡುವುದಾದರೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಚರ್ಚೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವಾದ, ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಏನೇನೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಇವತ್ತು ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮುಖಾಂತರ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಾಗಿರತಕ್ಕ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು, ಅವರಾದರೂ ಇವತ್ತು ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಕೂಡ ಮುಂದೆ ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದ ಮೇರಾದರೂ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ತರಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲಿ ನಮಗೂ ನಿಮಗೂ ಭಿನ್ನಭಾವವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಮತ್ತೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಹಾಕಿ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತರುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಆಗಬೇಕು. ಈ ಕೆಲಸ ಆಗುವವರೆಗೂ ಈ ಸಭೆಯ ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಈ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ದೇಶದ ಜನತೆಯ ಅಭಿಪ್ರಾಯಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ನಾನು ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮುಖಾಂತರವಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಪಕ್ಷಾತೀತವಾದ ವಿಚಾರ. ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷದವರೂ ಕೂಡ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ವರ್ಗದವರಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಕೆಳಕೋಳುತ್ಪದ್ದೇನೆ. ಅವರೊಳಗಿರತಕ್ಕ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಮರೆತು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸಭಾಪತಿಯವರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ನಾನು ಸರ್ಕಾರದ ಮಂತ್ರಿವರ್ಗಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—I must congratulate the Leader of the Opposition for bringing in an oral adjournment motion without giving it to me in writing, without notice and without it being admitted.

Sri K. LAKKAPPA.—The very purpose of bringing in adjournment motion is to adjourn the House.

Mr. SPEAKER.—Where is the adjournment motion? There is no adjournment motion before me.

†Sri ANNA RAO GANAMUKHI (Afzalpur).—Sir, you were kind enough to say that after the Business Advisory Committee meeting you will be able to give your decision about the importance and urgency of the matter with which all of us are concerned. Our impression was that this session was called specially for the purpose of discussing the boundary dispute between Maharashtra and Karnataka because it has not only led to a agitation but the minds of the Karnataka people are very much agitated over this question. We on this side want that this matter should be given top priority and without transacting any other ordinary business we should take up this matter for discussion, and for that purpose I would request you, Sir, to suspend all the relevant rules. You can very well refer the matter to the Government and take their consent and then the motion which is before you can very well be introduced into this House. We know that in the last session, with the consent of the Government, one of the Hon'ble Members on the other side brought forward a motion about taking over of the Upper Krishna Project by the Centre and in no time it was taken up and you were very helpful in that respect.

MR. SPEAKER.—Have I ever been unhelpful at any time?

SRI ANNA RAO GANAMUKHI.—I think you are reluctant to give any decision about this matter and therefore you are bringing in the Rules of Procedure and this difficulty and that difficulty. So, today let us adjourn the House and sit tomorrow and take up that motion so that we may transact other business afterward. This particular item should be given top priority.

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಕಾಶೀಮಠ (ಶಿರಹಟ್ಟಿ).—ಇದು ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವಾದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಸಿ ನಾಳೆಯ ದಿನ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇದಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅವಶ್ಯಕ ಎಂದು ನಾನು ಸಲಹೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಗೋಪಾಲಗೌಡ.—ಸ್ವಾಮಿ, ಈಗ ತಕ್ಷಣ ಒಂದು ಒಮ್ಮತದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ನಾವು ಚರ್ಚೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಂಡು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ತಾವು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಾಳೆ ಬರಬಹುದು, ಬಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಕೊಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ತಾವು ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಹಾಗೂ ಸರಕಾರದವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಒಂದೇ ಆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಇವತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯದ ಗಮನವನ್ನು ಕಳೆದ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿಂದಲೂ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸೆಳೆದಿರುವ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡದೆ ಏನೋ ಕೆಲವು ಕಾನೂನಿನ ತೊಡಕುಗಳಿವೆಯೆಂಬ ಕಾರಣದ ಮೇಲೆ ಬೇರೆ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯವನ್ನು ಈಗ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಜನಜೀವನಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿರುವ ಜನ ಎಂಟು ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬಾರದು. ಈ ಸಮಸ್ಯೆಯನ್ನು ನಾವು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ನಿಲುವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆ ರಾಜ್ಯದ ಜನತೆಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕೂಡ ಒಂದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತವಾದ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಮ್ಮನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ದಯಮಾಡಿ ಈ ವಿಷನ ಕಾರ್ಯಕರಾಪಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಮುಗಿಸಿ ನಾವು ನಾಳೆ ಸೆರೆವಹಾಕಿಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯದು.

MR. SPEAKER.—Let us do a little calm and considerate thinking. Imagine for a moment that we adjourn the House; how is anybody going to be benefited by it? Will the Government,***and all of us be benefited? We have incurred the necessary expenses; we have studied the matter and are ready for the debate.

SRI K. LAKKAPPA.—Under Rule 54, the Chair must admit or reject our adjournment motion and unless that is done, no other business can be transacted.

MR. SPEAKER.—I was mentioning that the House has been convened, the agenda has been issued, we have assembled, and we have commenced to work. Notice of an adjournment motion has been given and my young friend Sri Lakkappa reads Rule 54 which we have read hundred times. I do not think anybody can suggest that because a notice of an adjournment motion has been given, automatically no other work can be done till the Speaker has applied his mind and the House has dealt with it.

4-30 P.M.

SRI K. LAKKAPPA.—That is the intention.

MR. SPEAKER.—From intention we will go to inference; from inference we will go to argument and from argument we will go to airy nothing. Therefore, I am unable to uphold the point raised by Sri Lakkappa.

*** Words expunged as order by the Chair.

(MR. SPEAKER)

So far as the debate is concerned, by adjourning this debate we are not going to add to the efficacy of the debate that will take place either on the adjournment motion or its admissibility or its wording. If it had the least direct impact on this, I would be the first to support. Inasmuch as we are simply saying that we will take it up at the earliest, that by itself will be sufficient to convince members. I am fully aware of the supreme importance of the matter covered by it. What is it that is being asked? Shorn of all things that has been said, it means that we do not want to do any work today and we want to go away. I do not think the House is going to take up such an attitude.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ. —ತಾವು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದಿರಿ. “it is of supreme importance” ಅದರಲ್ಲಿ ಏನರೇತನೂ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕನುಸಾರವೂ ಒಪ್ಪುತ್ತೇವೆ ಅವರೂ ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

MR. SPEAKER.—Unless the House directs me to adjourn, I am not going to adjourn.

SRI S. SIVAPPA.—Let us hear the Government in this matter. They should also be equally interested in this. I hope they will make a good gesture and accept this request.

MR. SPEAKER.—Who is going to open the debate? I will go by the names given. Sri Madaiah Gowda will kindly begin.

SRI S. SIVAPPA.—We want to give top priority for this. That is the only intention. We want to know from the Treasury Benches how we should proceed in this matter. They should take the lead. We request them to take the lead in this matter.

MR. SPEAKER.—When the meeting of the House has been convened, why should we not work?

SRI S. SIVAPPA.—This is an issue affecting the dignity and prestige of the House.

SRI K. LAKKAPPA.—When there was a threat from the Chinese to our country, we gave top priority to it because it affected the interest of the country. Now when the interest of the State is in jeopardy, we must safeguard it.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ. —ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ನಾನು ಇಷ್ಟು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ಅವೇನೆಂದರೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ನಿಲುವನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕೆನ್ನುವುದಲ್ಲ ಒಂದು ಕಾರಣವಾದರೆ ನಾಳೆ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಒಂದು ಗಂಟೆ ಒಳಗೆ ಬರಬಹುದು. ಅವರು ನಾಲ್ಕುವರೆ ಗಂಟೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಬಂದವರೇ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಈ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತರಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನತೆ ಈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಒಗ್ಗಿ ತನ್ನ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಗೌರವವನ್ನು ಕೊರಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದ ಚರ್ಚೆಗೆ ಈ ಸಭೆ ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಒಂದು ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಜನತೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇಚ್ಛುರತಕ್ಕೆ ಗೌರವ ನೂರು ಪಾಲು ಪಾಸ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ತಾವು ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕು ಅವ್ವೇ.

Sri S. M. KRISHNA.—You mentioned about the * * * * *

Mr. SPEAKER.—I am sorry I should not have mentioned it.

Sri S. M. KRISHNA.—You have said and it has gone into the proceedings.

Mr. SPEAKER.—If the member wants, I will expunge it.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಎಂ. ಕೃಷ್ಣ.—ಚಾಕ್ರಿಸ್ ಪೇಸರ್ಸ್ ಮನಿ ಉಳಿತಾಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ಒಂದು ದಿವಸ ಯಾವ ಭಕ್ತನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದೇವೆ.

Mr. SPEAKER.—It is not enough if one or two members agree to it. Let the hon'ble member get the signatures of everybody.

† ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜೆ. ಮುಕ್ಕಣ್ಣಪ್ಪ.—ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಇದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಈ ದೌಡರಿ ವಿಷಯವಲ್ಲ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅಭಿಮಾನ ಇಲ್ಲವೇ ಹೊದರೂ, ಇಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯವನ್ನೂ ನಾವು ಮನನ ಮಾಡಿದರೆ—ಯಾವುದೇ ಆದರೂ ಒಂದು ರಾಜ್ಯದ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಥಮ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ಕೊಡಬೇಕು. 30 ವಸ ರುಜು ಹಾಕಿ ಅಶೌಖ್ಯವನ್ನು ಕರೆದು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಎಂ.ಪಿ.ಸಿ.ಸಿ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲೇ ಈ ವಿಷಯ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿತ್ತು. ವಿರೋಧಿ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರನ್ನೂ ಕರೆಸಿ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗಾಗಿವಾಗ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪವರ್ ಈ ಸಭೆಗೆ ಇದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಗೌರವಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಈ ಸಭೆಗೆ ಇಂತಹ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಯಾರಿದ್ದಾರೋ ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪೊಸಿಷನ್ ಪ್ರೆಸ್ವೀಡೆನ್ಸವರ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರ ಪ್ರೆಸ್ವೀಡೆನ್ಸ ಪ್ರಶ್ನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. This is a matter involving the prestige of the entire House and of everybody in the State whether rich or poor, whether educated or not educated, whether he is a legislator or non-legislator. ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಫೀಸ್ ನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯ ಅಥವಾ ವರಿಂಗ್ ಕಮಿಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ನಿರ್ಣಯದ ವೇಲೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದೇನೆಂದರೆ, ಅನೇಕ ಸಲ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅಣ್ಣಾರಾಯರು ಹೇಳಿದರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಒಂದು ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದಾಗ, ರಾಜ್ಯದ ಹಿತಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಸ್ಪಷ್ಟ ರೆಸಲ್ಯೂಷನ್ ಮೂಡುವುದಕ್ಕೆ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತರುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಭೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವಾಗ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಇರಲಿ ಇಲ್ಲವೇ ಇರಲಿ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪಿ. ಡಬ್ಲ್ಯು. ಡಿ. ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಹೋಂ ಮಿನಿಸ್ಟರು, ಹೆಲ್ತ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಇವರುಗಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಇಂತಹ ಗಹನವಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮೂಲಗೆ ಒತ್ತಿ ಎರಕ್ಟಿವಿಟಿ ಬೋರ್ಡ್ ಬಡ್ಡೆಟ್ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದರೆ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕರೆಯಿತೋ ಅ ಕರೆದ ಉದ್ದೇಶ ಹೇಗೆ ಅಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಮಂಜು ಕರಗಿದ ಹಾಗೆ ಕರಗುತ್ತದೆ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವ ತರಹದ ಮೊಮೆಂಟಂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ತಾವು ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಅಥವಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಈ ದೇಶವನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ. ಬೆಳಗಾಂ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ, ಕಾರವಾರ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ ತಮಗೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದವರು ಈ ವಿಷಯ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡಬಾರದು ಅಂತ ಇದ್ದರೆ ಬೆಳಗಾಂ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ನಿಪ್ಪಾಣಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಚಿಕ್ಕೋಡಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಕಾರವಾರ ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಬೇಡಿ, ಇಡೀ ರಾಜ್ಯ, ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡು, ಕನ್ನಡ ನುಡಿ, ಕನ್ನಡ ಜನ ಅಂತ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ ಅದನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇವತ್ತು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದ್ದೀರೋ ಅದನ್ನು

(ಶ್ರೀ ಸಿ. ಜಿ. ಮುಕ್ಕಾಪ್ಪ)

ಪಾರ್ಥಕ ಗೊಳಿಸಬೇಕಾದರೆ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಮಾನ ಮರ್ಯಾದೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಘನತೆ ಗಂಭೀರತೆ ಇರಲೆನ್ನುವುದಾದರೆ, ಈ ಸಭೆಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಮೊದಲು ಈ ಬಾಂಧರಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಸೂಚನೆಯ ಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಮೊದಲನೆಯ ಬಾರಿಗೇ ಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ. ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಸಿಟಿ ಬೋರ್ಡ್, ಪಂಪ್ ಹೌಸಿಂಗ್, ಮೈರ್ ಹೌಸಿಂಗ್, ಕಂಬ ಹೊಳೆದ್ದು ಇದೆಲ್ಲ ಅಂತಹ ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವಿನಯದಿಂದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ, ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಣಾತನಾದುವ ಜನ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಅಂಗುಲ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೂ ಸಹ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಬಹಳ ದುಃಖದ ಸಂಗತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು, ಏನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತಿ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Only two courses are left open. One course is to call upon the Members whose names have been submitted to me for being called upon, to participate in the debate. The other course is to assess the opinion of the House and if the opinion is in favour of adjourning it, adjourn it.

Sri K. LAKKAPPA.—Better to adjourn.

Sri M. V. RAMA RAO (Minister for Home).—May I say something Sir? The importance that attaches to the matter that has been mentioned by the Hon'ble Members, does not depend upon the day of the week on which we discuss the matter. That is one aspect. On that, I think they will all agree. The other aspect is that, having commenced a certain item of business, it would not be proper that we should adjourn the consideration of that item of business, having allowed it to be commenced. The Hon'ble Member who spoke last mentioned that this matter should be considered on a motion so worded, that every section of the House will find itself in agreement with the sentiments expressed therein; and in order to bring the matter and put it into a form which could be acceptable to every section of the House, it would be, I suppose, admitted that we should all meet outside the House on a proper occasion and come to a consensus in the matter so that we shall not be required or find it necessary to expend any time of the House for arriving at that consensus. As it has happened, the spokesmen of the Opposition and the Chief Minister have already had a conference in this matter when they were called by the Chief Minister some days ago; last week, I think, they discussed this matter. After that discussion was over, it does not appear that any particular formula has been put in writing; and I suppose, it now remains for some one to do that. And as the Chief Minister himself has been called to Delhi for an urgent conference of the Chief Ministers with the Prime Minister, he has been unable to be present in the House, and it is common knowledge that he is expected back today or to-morrow. As soon as he arrives here, it should be possible for the different Members of the House to meet him and to sit together and to evolve a wording of this resolution, which would find acceptance in this House. Therefore I would suggest

(ಶ್ರೀ ಚಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡ)

ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ದಿವಸ ನಮಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಿರತಕ್ಕ ಈ ವರದಿಯನ್ನೇ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಏಳೂ ವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ಪಂಪಾಟುಗಳು. ಈಗ ಅವನ್ನು ಅಂದರೆ ತಾರೀಖು 1-10-1955ಕ್ಕೆ 26,375ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನೇ ನೋಡಿ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸತಕ್ಕವರಲ್ಲಿ ನಾನೊಬ್ಬನಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಏಳೂವರೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 26375 ಇರಿಗೇಷನ್ನು ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳು ಜಾಸ್ತಿಯಾದರೆ ಅದೇನೂ ಅಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಲ್ಲ. ಕಳೆದ ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದಂತಹ ಒಂದು ತರಹದ ಕ್ರಾಮದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮಳೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆ ಆಗದಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಾಗೂ ರೈತರಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿದ್ದಂತಹ ಒಂದು ತುಳಿತದ ಆತುರವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸುಮಾರು ಮೂವತ್ತು ಅಥವಾ ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪಂಪು ಸೆಟ್ಟುಗಳಷ್ಟಾದರೂ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನಾದರೂ ವ್ಯಸನಪಡುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಉದ್ದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ಈಗ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸರಕಾರ ಸಹಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ನನ್ನ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಸರಕಾರದವರೇ ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂತ ನೋಡಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 2882 ಜನರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಎಂದರೆ, 1963-64, 1964-65 ಹಾಗೂ 1965-66ರಲ್ಲಿ ಪಂಪುಗಳಿಗಾಗಿ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಇರಾಖೆಯವರು ಶೇಕಡಾ ಐವತ್ತರಷ್ಟು ಪಂಪುಗಳನ್ನು ಜನಕ್ಕೆ ಕೊಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಜನಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾದ ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡದೇ ಹೋದರೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಅವರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ನಿರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದೆ. ನಿರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಹೊಳೆಗಳಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಬೆನಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗೆ ಒದಗಿಸಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವವರಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಬ್ಬ. ಅವೇಕೆ ವೇಳೆ ನಾವೂ ಕೂಡ ಇರಾಖೆಯವರಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿದ್ದೂ ಆಗಿದೆ. ಎದ್ದುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಿ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿರುವ ರೈತರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರುಗಳಿಗೆ ಸಹಕಾರ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾನುಭೂತಿಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಿದ್ದರೆ ಇಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಅನುಕೂಲವಾಗುತಿತ್ತೋ ಏನೋ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿನ ಅಸಕ್ತಿ ಇಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ವ್ಯವಸಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಬೆಳೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದರೆ, ನನ್ನ ತಾಲ್ಲೂಕು ಎಂದರೆ ರಾಮನಗರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಇದು ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರ. ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಇಂತಕ್ಕೆ ಅನಿಸ್ಕಂಟು ಇಂಜಿನಿಯರವರು ಇರುವುದು ಕನಕಪುರದಲ್ಲಿ. ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಇರುವುದು ಮಂಡ್ಯದಲ್ಲಿ. ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡಿಂಗ್ ಇಂಜಿನಿಯರವರು ಇರುವುದು ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರವರೇನೋ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡರೆ ಅವರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 8 ಜನ ಎಕ್ಸಿಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ತುಮಕೂರಿನಲ್ಲಿ, ಇಬ್ಬರು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಒಬ್ಬರು ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಬೇರೆ ಒಂದು ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಅನಾನುಕೂಲಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಹೀಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ರೈತರನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಾರೇನೋ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು ಏಳು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ 1652 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಚ್ಚುತ್ತಿತ್ತು ನಮ್ಮ ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಈಚೆಗೆ 5244 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಚ್ಚುತ್ತಿ ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, ಸುಮಾರು 3582 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನಾದರೂ ಒಂದು ಆಸೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಎರೆಕ್ಕಿನಿಟಿ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದು ಇದ್ದೆ. ಆದರೆ ಇರಾಖೆಯವರಿಗೂ ತೊಂದರೆಗಳು ಇವೆ. ಕಂಬಗಳು ಇಲ್ಲ, ತಂತಿಗಳು ಇಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫಾರ್ಮರ್‌ಗಳು ಇಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇರಿಗೇಷನ್ನು ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರ ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಬಹುದು. ನಾನಾದರೂ ಹೇಳುವುದು, ನಮ್ಮ ರಾಮನಗರದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ

ಎರಕ್ಕಿನಿಟ್ಟ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಪಂಪು ಹಾಸು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಕೆಲವರು ಹೈರ್ ಪರ್ಚೇಸ್‌ನ ಸಿಸ್ಟಂ ಮೂಲಕ ಮೆಷೀನುಗಳನ್ನು ತಂದು ಕೊಂಡಿದ್ದು ಪವರಿಗಾಗಿ ಅರ್ಬಿ ಹಾಕಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೂ ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಅವರು ಬೆಳೆ ಮಾಡುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಎರಡು ಕಂಬಗಳು ಮಾತ್ರ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ, ಐದು ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಪವರು ಕೊಡಬೇಡಿ ಇರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ರೀತಿಯಾದ ನಿಯಮ ಇರಬೇಕು. ದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯ ಅಭಾವದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇರಾಖೆ ಯವರು ನೀರಾವರಿಗೆ ಇರುವ ಕೊಂದರೆಗಳನ್ನು ನಿವಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ರೂರಲ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿಟನ್ನು ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನ ಕೊಡಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಚೀಫ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಇರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಬಡ್ಡೆಟ್ಟು ಎನ್ಸಿಮೇಟುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ಒಂದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ಯೂಟಿವ್ ಇಂಜಿನಿಯರು ಇರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ತರಹದ ಡಿಸ್‌ಕ್ರೀಮಿನೇಷನ್ ಆಗಿದೆಯೇನೋ ಎಂದು ನನಗನಿಸುತ್ತದೆ. ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಇರಿಗೇಷನ್ನು ಚಾನರ್ ಇದೆ; ಅಲ್ಲಿನ ಜನಕ್ಕೆ ಇರಿಗೇಷನ್ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚು ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳು ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಜನಕ್ಕೆ ನೀರಾವರಿ ಸೌಕರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಡಿಸ್‌ಕ್ರೀಮಿನೇಷನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅನ್ನುವ ಅನುಮಾನ ಬರುತ್ತದೆ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಡಿಸ್‌ಕ್ರೀಮಿನೇಷನ್ ಇರಬಾರದು.

ಈ ಎಮ್ಯಾಚ್ಚೆಕ್ಟಿ ದೀಪಗಳು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಟೌನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಐದು—ಹತ್ತು ಸಿಮಿಪಗಳಿಗೆ, ಅರ್ಧ ಗಂಚಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಆರಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ನಾವು ಇದನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸುವವಾಗಿಲ್ಲ, ಅಥವಾ ಬೇರೆ ದೀಪಗಳನ್ನು ಸಹ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಹಾಗೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಸರಿಪಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

5-00 P.M.

ಇನ್ನು ಟ್ಯಾರಿಫ್ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೆಲವು ವಿವರಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ಎಮ್ಯಾಚ್ಚೆಕ್ಟಿ ಮೇಲೆ ದರವನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆಯೆಂಬ ಭೀತಿ ನನಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಫುಟ 15ರಲ್ಲಿ ಇರಿಗೇಷನ್ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಉಪಯೋಗಿಸುವವರಿಗೆ ಒಂದು ಯೂನಿಟ್‌ಗೆ 10 ಪೈಸೆ ಎಂದು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. 6 ಪೈಸೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. 10 ಪೈಸೆ ಎಂದು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ರೈತರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಮಂತ್ರಿಗಳು ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

“Irrigation pumping sets used for bona fide agricultural purposes” 10 P. and regarding the guarantee—“Consumers shall guarantee an annual minimum charge of Rs. 24 per NHP.”

ಇರಿಗೇಷನ್‌ಗೆ ಕೊಡುವ ಪವರ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ, ಅದನ್ನು ವರ್ಷದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೂ ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡಿರುವುದು ನೂಕುವಲ್ಲವೆಂದು ನೂಚಿಸಲು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತೇನೆ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಎಮ್ಯಾಚ್ಚೆಕ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ದೊರೆತು ಅದರ ಸೌಲಭ್ಯ ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯಬೇಕು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ನಣ್ಣು ಫುಟ್ಟು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಡಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಪಡುತ್ತೇನೆ.

ಈ ಎಮ್ಯಾಚ್ಚೆಕ್ಟಿ ಬೋರ್ಡ್‌ನಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ರೈತರ ಪರವಾಗಿ ಇದ್ದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಕೇವಲ ವರ್ತಕರು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೀಣಾರಾಗಿದ್ದಿರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಸೌಕರ್ಯ ದೊರೆಯಲಾರದೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೋರ್ಡ್‌ನ್ನು ರಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ರೈತರ ಪರವಾಗಿ,

(ಶ್ರೀ ಬಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡ)

ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರ ಪರವಾಗಿ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನತೆಯ ಪರವಾಗಿ ವಿನಾದರೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸ ತಕ್ಕಂಥವರನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ವಿನಯದಿಂದ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿದೆ. ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಧವಾದ ಸಹಾನುಭೂತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬಹಳ ವಿಶ್ವಕೋಶಿಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಎರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಸಿ. ಆರ್. ರಂಗೇಗೌಡ (ಮಾಗಡಿ).—ಪೂಜ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟಿರುವ ಆಯವ್ಯಯ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಮೂಲಕ ತರಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇನೆ.

ನಾನು ಹಿಂದೆ ಆಯವ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದೆರಡು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಅಂಕನಹಳ್ಳಿಯ ಮಠಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೈನ್ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಅರ್ಧದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದಾಗ, ಸರ್ಕಾರದವರು ಜರೂರಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮುಗಿಸುವಂತೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ ಆ ಇಲಾಖೆಯವರು ಒಂದು ಫರ್ಮ್‌ಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿ ನಂತರ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದಾರೆಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನನಗಾದರೂ ಆಸೆಯುತ್ತು, ಅಂಕನಹಳ್ಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹತ್ತಾರು ಸಬ್-ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳನ್ನು ಎಳೆದಿದ್ದರೆ ನಿರಾವರಿ ಜರಾಶಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಕಡೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು. ಅದರ ಬಹಳ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ಕಡೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಕೊಟ್ಟು ಜಾಗೃತ ಮಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗತಾನೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಬಿ. ಮಾದಯ್ಯ ಗೌಡರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಪವರ್ ಬೇಕಾದರೆ ಮಾಗಡಿಯವರು ಐದು ಡಿವಿಷನ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಗ ರೆವಿನ್ಯೂ ಡಿವಿಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದೇ ರೀತಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕ್ ಡಿವಿಷನ್ ಕೂಡ ಆಳವಡಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಆಯಾ ಪಿರಾ ಹದಕ್ಕಾರ್ಬರ್‌ಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಬೆಂಗಳೂರು ಸೌತ್ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ, ರಾಮೋಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ತಾವರೇಕೆರೆ, ಮತ್ತು ಚುಂಡನಕುಪ್ಪೆಗೆ ಈ ಒಂದು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೈನ್ ಎಳೆದು ಪವರ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫಾರ್ಮರ್ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಹ ಅತಿ ಜರೂರಾಗಿ ಮುಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ರಿಲೀಫ್ ಕಾಮಿಷನರಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ತಿಪ್ಪನಂದ್ರದಲ್ಲಿ, ರೈತರು 8-10 ಬಾವಿಗಳಿಗೆ ರೈನ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಪವರ್‌ನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸಣ್ಣ ನಿರಾವರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಈ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರೂ ಸಹ ಯಾವ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯ ಇಲಾಖೆಯವರು ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳ ಹಿಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದರ ಅವಕೃತ ಸರ್ವಿಸ್ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಿಸ್ ಕೊಟ್ಟವರಿಗೆ ಸರ್ವಿಸ್ ಕೊಟ್ಟ ದಿನದಿಂದ ಇನ್‌ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಬಡ್ತಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡದೆ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಹಲವರಿ ಕೊಟ್ಟ ದಿನದಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕಡ್ಡಾಯವಾದ ಆರ್ಡರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸರ್ವಿಸ್ ಯಾವ ದಿವಸದಿಂದ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೀರೋ ಆ ದಿನದಿಂದ ಇನ್‌ಸ್ಟಾರ್ಟ್ ಮೆಂಟ್ ಮತ್ತು ಬಡ್ತಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಜರೂರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟರೂ ಸಹ ಸ್ಥಳದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅದನ್ನು ಜರೂರಾಗಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರುತ್ತಿಲ್ಲ, ಕಾರಣ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ನಮ್ಮ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸಲಕರಣೆಗಳು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕುಳಿತು ಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆಹಾರಾಭಾವ ಜಾಸ್ತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಂದರಾದರೂ ಜರೂರಾಗಿ ತರಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಿ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಸಿಕೊಡಬೇಕು. ಹೊರದೇಶಗಳಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು ತರಿಸಲು ಏನು ಹಣವನ್ನು ಖರ್ಚುಮಾಡು

ತ್ರಿರೋ, ಅದೇ ಹಣನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಪಂಚಾಯತ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿ, ನನಗೆ ಕೆಲವು ಪಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕೆ ಮಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

† ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ (ಚಾಮರಾಜನಗರ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಇಬ್ಬರತಕ್ಕಂಥ ಮೈಸೂರು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಮಂಡಲಯ ಆಯವ್ಯಯದ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಮೇರೆ ನನ್ನ ಕೆಲವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಪಡುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ಈ ಒಂದು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಅಭಾವ ಬಹಳವಾಗಿತ್ತು. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ನಮಗೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತು ಗಂಟೆಯಿಂದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಆರರವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಹಾಕಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕಳೆದ 1-2 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಈ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಪ್ರಾಂತಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲದೇ ನೆರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೂ ಕೂಡ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಒಂದು ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಈಗ ಇರತಕ್ಕಂಥ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ, ಮುಂದೆ ನಾವು ತಯಾರುಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಬೆಳೆಯಬಹುದಾದಂಥ ಬೃಹತ್ ರೋಡ್ ಅದನ್ನು ಉಹ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬಂದೀತು ಎನ್ನುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಕಾಳಿ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕೂಡ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ನಾವು ನೋಡಿದಾಗ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಅನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳೆದ 2-3 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಂಥ ಒಂದು ತೊಂದರೆ ಮುಂದೆ ಬರಬಾರದು. ನಾವು ಅದಷ್ಟು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತೊಂದರೆ ಬರದೇ ಇರುವ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎನ್ನತಕ್ಕ ದೃಷ್ಟಿ ನಿಜ. ಆದರೆ ಇವೊತ್ತು ನಾವು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡತಕ್ಕಂಥ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಏನು ಇದೆ ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾವು ಬಳಕೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ನೆರೆ ಪ್ರಾಂತಗಳಿಗೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ದರಕ್ಕೆ ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇವೆ. ಅವರ ಭಾಷಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಗೋವೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲೈನ್ ಹಾಕಿ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಅಗ್ಗನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ವೇಳೆಗೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅದರ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿರತಕ್ಕ ಹಣಕ್ಕೂ ಕೂಡ ರಿಟರ್ನ್ ಏನು ಬರುತ್ತದೆ! ಉತ್ಪತ್ತಿ ಏನು ಬರಬೇಕು! ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನಮಗೆ ಇದೆ. ನಾನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಈ ಮೂಲಕ ಆರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಇವೊತ್ತು ಏನು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅದು ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸಾಯದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತು ಈಗಾಗಲೇ ಮಾಡನಾದಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ 2-3 ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಕೂಡ ಇವೊತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಏನು ಒಂದು ಕೂಗು ಇದೆ ಎಂದರೆ, ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಸರಬರಾಜಿನಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನತೆಗೆ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಮಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದಂಥ ತಂತಿ, ಕಂಬ, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫಾರ್ಮರ್ಸ್, ಇನ್ಸುಲೇಷನ್ ಇವುಗಳ ಸರಬರಾಜು ಇಲ್ಲ ಎಂದು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಮಂಡಲಯವರು ಕೂಡ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಒಂದು ಪ್ರಯತ್ನ ಏನು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಅರ್ಜಿಗಳು ಬಂದರೂ ಕೂಡ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವಾರ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡತಕ್ಕ ಒಂದು ಯೋಗ್ಯತೆ ನಮ್ಮ ಬೋರ್ಡಿಗೆ ಇದೆ ಎನ್ನತಕ್ಕಂಥ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ವಿವರಿಸುವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇವೊತ್ತು ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಏನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಕಾಣುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಮಗೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಬೋರ್ಡು ಏನು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಾಕಿಕೊಂಡರು, ಸರ್ಕಾರದವರು ಏನು ಹಣ ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು, ಅವರು ಯಾವ ರೀತಿ ರೈತರಿಗೆ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗೊತ್ತಿದೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಆಗಾಧವಾಗಿ ಎದ್ಯುಚ್ಚಕ್ತಿ ಇದ್ದರೂ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ರೈತರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ, ಮಂಡಲಿಯಲ್ಲಿ ಫಸತ್ತು ಎರುತ್ತಾಹ ಎದ್ಯು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಬಸಪ್ಪ)

ಅಂಕಿಅಂಶ ನೋಡಿದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ. ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕನೇ ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಪಂಪು ಸೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು. ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಷ್ಟೆ. ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾರ ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳೊಳಗೆ ಅವನ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿ ಏತಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ? ಇದನ್ನು ಮಂಡಲಯವರು ಅದಷ್ಟು ಬೇಗ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಟ್ಯಾರಿಫ್ ಬಗ್ಗೆ ಕೂಡ ಅವರು ಬಹಳ ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಪೈಲೆಟ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತಿ ನೇಮಿಸಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ದರದಲ್ಲಿ ಆಸೆಕ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ವ್ಯವಸಾಯದ ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಕೂಡತಕ್ಕ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಕೂಡ ಸುಮಾರು ಒಂದು ಕಿಲೋವಾಟ್‌ಗೆ 10 ಪೈಸೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ 18 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಂದ 24 ರೂಪಾಯಿಗಳ ವರಮಾನ ಬರುವ ರೀತಿ ಮಿನಿಮಮ್ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಬದಲಾವಣೆ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ನಾವು ಹೊರ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಇತರ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ದರದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ವಿದ್ಯುತ್‌ನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಏತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ವ್ಯವಸಾಯಗಾರ ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನುವ ತಕ್ಕಂಥಾದ್ದು ಒಂದು. ಎರಡನೇ ಪ್ರಶ್ನೆ, ನಾವು ಇರಿಗೇಷನ್ ಪ್ರಾಜೆಕ್ಟ್‌ನಿಂದ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ರೈತನಿಗೆ ವಾಟರ್ ರೇಟ್ ಏನು ಬೀಳಬಹುದು ಅದು ಅಷ್ಟು ನಯಾಪೈಸೆ ಬರ್ಚು ಅವನಿಗೆ ಬೀಳಬಹುದು, ಅದೇ ರೀತಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವಾಗ ಎಷ್ಟು? ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದ ನೀರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬೇಕಾದರೆ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಬರ್ಚು ತಗಲುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು, ಇಬ್ಬರು ಕೃಷಿಗಾರರೂ ಕೂಡ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಂದೇ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಮಾರಾಟ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಅಥವಾ ಕಷ್ಟನಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ರೀತಿ ತೊಂದರೆ ಆಗುತ್ತದೋ ಅದನ್ನು ಕೂಡ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ, ಬಹುಶಃ ಕೃಷಿ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಕೊಡತಕ್ಕಂಥ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ದರವನ್ನು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದಂಥ ಎಂಟು ನಯಾ ಪೈಸೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೋ ಏನೋ ಅದನ್ನು 10 ನಯಾಪೈಸೆಗೆ ಏರಿಸಿ ಮದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತದೆ; ಅದನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು, ಪುನಃ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದು ಆಗತಕ್ಕ ಎಂದು ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಿಗೆ ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಇರತಕ್ಕ ತೊಂದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದೇಗೌಡರು ಹೇಳಿದರು. ಪವರ್ ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 24 ಗಂಟೆಗಳೂ ಕೂಡ ಪವರ್ ಫೇಲ್ ಆಗದೇ ಇದ್ದ ರೀತಿ ಯಲ್ಲಿ ಸಪ್ಲೈ ಮಾಡತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂಥ ಕೆಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸತಕ್ಕಂಥವರಿಗೆ, ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಕಬ್ಬನ್ನು ಅರೆದು ಬೆಲ್ಲ ಮಾಡತಕ್ಕ ಕೆಲವು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಪವರ್ ಇಂಟರಸ್ಟ್ ಆಗದೆ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕಾಸ್ಟ್ ಅಫ್ ಪ್ರೊಡಕ್ಷನ್ ಏನಾಗುತ್ತದೆ, ಎಂಬುದನ್ನು ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನೇಕವೇಳೆ ಅದು ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಷ್ಟು ಆಗಿರತಕ್ಕದ್ದು ನಾವು ಕಣ್ಣಾರೆ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಅನುಭವಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಪವರ್ ಇಂಟರಸ್ಟ್ ಆಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಏನು ಎಂದರೆ, ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇನೇಜ್‌ಮೆನ್ ಮಾಡದೇ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಇಲ್ಲವೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಲಯವರು ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳನ್ನು ಮೇನೇಜ್‌ಮೆನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪವರ್ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಲೈಸೆನ್ಸು 5 ಮೈಲಿ ರೇಡಿಯಸ್‌ನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿ ಮಾಡಿದ ಲೈಸೆನ್ಸುಗಳನ್ನು ಫೋಲ್ಡ್ ಮಾಡದೆ ಒಬ್ಬನೇ 15-20 ಮೈಲು ನೋಡತಕ್ಕ ಸಂದರ್ಭ ಇದೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಾರ್ವಿ ಇದನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. 20 ಮೈಲಿಗೆ ಪವರ್ ಕೊಡಿ ಎಂದರೆ, 20 ಮೈಲಿ ಪವರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ತೃಪ್ತಿ ಯಿಂದ ಇದ್ದಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಕನ್‌ಸ್ಯೂಮರ್ಸ್ ಏನು ಇದ್ದಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಆಗದೇ ಇರತಕ್ಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಗಮನ ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಆವರ ಇಲಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ರೀಲರ್‌ನೇಷನ್ ಮಾಡತಕ್ಕ

ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊದಲು ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸೀನಿಯರ್ ಆಪರೇಟರ್ ಏನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಅವರಿಗೆ ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಎರ್ರಾ ಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟು, ಅವರು ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇತ್ತು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರುಗಳು ಸಮೀಪವೇ ಲೆವೆಲನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಇರತಕ್ಕದ್ದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಒವರ್‌ಸೀಯರ್ ಅಥವಾ ಸೀನಿಯರ್ ಆಪರೇಟರ್ ಇದ್ದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಕೂಡ ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇವೊತ್ತು ಎರ್ರಾ ದರೂ ಸ್ಟ್ರಿಟ್‌ಲೈನ್ ಬರ್ಟ್ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರ ಅವರಿಗೆ ಇದೆ. ಎರ್ರಾದರೂ ಮೇನ್ ಲೈನ್, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲೈನ್, ಮತ್ತು ಸಬ್‌ಲೈನ್‌ಗಳಿಗೆ ಕಂಬ ಹಾಕಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಸಮಜಾಯಿಷಿ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ಅವರಿಗೆ ಮೇಲ್ಕಟ್ಟು ಎಗ್ಗಿಕೊಟ್ಟವ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಬೇಕು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಬೇರೆ ಹೇಳಬಹುದು ತಾರೆ. ಇರತಕ್ಕ ಪೋಲನ್ನು ರಿಲಿಜ್ ಮಾಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಂಬವನ್ನು ನೆಡತಕ್ಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದರೆ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಬಹುಶಃ ಅವರ ವಾದವನ್ನು ಕೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಇರಾಬೆ ಬಹಳ ಎಪಿಷಿಯುಂಟಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಬ್ ಡಿವಿಷನ್ ಲೆವೆಲನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಕೋರ್ಸ್ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬೇಕಾದಂಥ ಸಾಮಾನುಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆ ನೋಡಿ ಕಳುಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಮೊದಲಿದ್ದಂತಹ ವಿವರವೂ ನಿಜವಾಗಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಕಂಬ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಬೇರೆ ಕಂಬ ಹಾಕತಕ್ಕ ಒಂದು ಅಧಿಕಾರ ಹಿಂದೆ ಇತ್ತು. ಸ್ಕೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಕಂಬ, ಇನ್‌ಸುಲೇಟರ್ಸ್, ವೈರುಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಇರಾಬೆಗೆ ವರದಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎಂದರೆ ಮೊದಲೇ ವರದಿ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಬದಲಾಯಿಸಬೇಕಾದಂತಹ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಆಮೇಲೆ ಡಿವಿಷನ್ ಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ನಿಜವಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಎಂದು ನಾನು ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ವಾದಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಬಹುಶಃ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಇದು ಸರಿಯಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದು ನಮಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಇರಾಬೆಯವರು ಪುನರ್‌ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆಂದು ನಾನು ಅವರಲ್ಲಿ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಾದಯ್ಯಗೌಡರು ಆ ವಿಚಾರವಾಗಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ನಾವು ಸಹ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ನಿವೇದನೆಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಈಗಿರತಕ್ಕ ರೆವಿನ್ಯೂ ತಾಲ್ಲೂಕ್ ಜೂರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್ ಏನಿದೆಯೋ ಅದರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಆಯಾ ಪ್ರದೇಶದ ಸೀನಿಯರ್ ಆಪರೇಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು. ಇದು ಎರ್ರಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಅನುಕೂಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಜನರು ನಾನಾ ಕೆಲಸಗಳಿಗಾಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹೆಡ್‌ಕ್ವಾರ್ಟರ್‌ಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲ ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಬಗ್ಗೆ ಏನೇನು ಕುಂದುಕೊರತೆಗಳಿದೆಯೋ ಅವನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ ಹೋಗಲು ಅವಕಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೂರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ಆಯಾ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ನಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಸೀನಿಯರ್ ಆಪರೇಟರುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಕೊಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದು ಎಂದು ನಾನು ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದವರಿಗೆ ನಿವೇದನೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳತಕ್ಕ ವಾದವೇನೆಂದರೆ, ನಾವು ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ಲೈನಿನಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜುಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಅದು ಮುಖ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ರೆವಿನ್ಯೂ ತಾಲ್ಲೂಕು ಜೂರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಷ್ಟು ದೂರಕ್ಕೆ ಆಪರೇಟರ್ಸ್ ಇರಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಇಂತಿಹ ಲೈನುಗಳು ಸೇರಿವೆ ಎನ್ನುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಚಾಮರಾಜನಗರದ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆಯನ್ನು ಈಗ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆ ತಾಲ್ಲೂಕು ನಾಲ್ಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇದೆ. ರಾಮನಗರ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್, ಮಂಡ್ಯ-ಎಗ್ಗಿಕೊಟ್ಟವ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸಬ್ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕೈಕೆಳಗೆ ಇದ್ದಹಾಗೆ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರೂ. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜನರು ನಾಲ್ಕು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನಮ್ಮ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪಂಪುಸೆಟ್ಟುಗಳ ಬೇಡಿಕೆ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಕ ಅಂತಗಳು ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಬಿರಾಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಸಂಸ್ಥಾನಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ರಿ ಆರ್ಗನೈಸ್ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜೂರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್‌ನ್ನು ಅಲ್ಲಿರುವ ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಮಂಡಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೊಳಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜನರು ತಮ್ಮ ಕಷ್ಟನುಬಗಳನ್ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಅನುಕೂಲವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಎದ್ದುಚ್ಚಿತ್ತಿ ಮಂಡಲಿ

(ಶ್ರೀ ಎಂ. ಸಿ. ಟನಪ್ಪ)

ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವೆಂದು ನಾನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದನ್ನುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಹಳ ambitions plan ಇದೆವೆಂದು ಹೇಳುವುದಾಗಿಲ್ಲ. ಮೂರು ಮಾತಿಗಳು 4 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ 100 ಸಾವಿರ ಪಂಪುಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಈ ಮೂರು ಸಂಚಾರ್ವಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಂಪುಕೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮೂರು ಸಂಚಾರ್ವಿಕ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಪಂಪುಕೆಟ್ಟುಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಡಿರುವ ಕೆಲಸ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಸಾಲದು. ಈಗ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಇರಾಬೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಜನ ಇದತ್ತು. ಇತರೇ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಅನಕ್ಕಿಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನಕ್ಕಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ದೇಶದಲ್ಲಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡತಕ್ಕ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಈ ಸರ್ಕಾರ ಹಾಗೂ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಮಂಡಲಯವರಲ್ಲಿ ನಿವೇದನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದುದಾಗಿದೆ. ಈಗ ಏನು ಸರ್ಕಾರದವರು ಹಾಗೂ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟು ಮಂಡಲ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಚಾರ್ಜ್‌ನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರೈತರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಜನರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಗುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಕೂಲಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೊನೆಯದಾಗಿ ನನಗೆ ಇಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಲಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಅವ್ಯಕ್ತರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri R. S. HEGDE (Honnavar).—Mr. Speaker Sir, at the outset I congratulate the Government and the Electricity Board for having done excellent work in the field of electrification of the State. The report or the speech made by the Hon'ble Minister reveals the achievement of the Board in the first three plans and a bird's eye view of what is proposed to be done in the Fourth Plan. I am sure with the accelerated trend of work, the Board will be able to fulfil the target that has been fixed or ear-marked for the Fourth Plan. Nevertheless, we cannot rest on our oars, on the past glory and about the bright future as stressed in the speech. It is said Sir, there is ample power, but on account of paucity of materials, the progress of electrification has been rather slow. The Board supplies power. But the Board has to depend for materials on a different agency. So, I would make bold to submit that the Board itself should undertake the manufacture of the materials which are necessary for the purpose of executing or implementing the various plan works that they have envisaged. The Constitution of the Board may not permit. But the Constitution can be amended, because the supply of power is in the hands of one agency and for the materials, they have to depend upon a different agency. In order to co-ordinate the supply of power and the availability of materials, my submission is, that the time is not far off when the Board itself has to think of standing on its own legs. The Board has to think of becoming self-reliant by manufacturing all the necessary materials that are necessary for the purpose of electrification of the State.

Sir, to give one instance, many pump sets are given on hire purchase. It cannot be exactly made out as to the number of pump sets that have been given on hire purchase. We have got in the speech of the Hon'ble Minister the number of pump sets that are serviced and the number that are proposed to be serviced in the Fourth Plan. At the time, it does not show the number of pump sets

actually given by the Department on hire purchase. Under the Departmental rules, the pump itself has got to be hypothecated for the loan. Supposing it becomes out of order, it does not cost. The agriculturist very much, because after after all, he has to repay the loan to a body which may even write it off; That is the psychology of the agriculturist; and in order to keep that pump set in order, he has to depend for spare parts upon a different agency. So, the security taken against the loan also gets diminished in value, if the pump is not maintained properly. When the Board has taken the hypothecation for the loan that had been advanced for the purpose of giving pump sets on hire purchase, if the pump set becomes out of order, then the hypothecation to that extent becomes diminished. There is no regular supervision by the Department to see that the pump sets are kept in good order. They do the servicing and they do not see what happens to it. Therefore, what I say is, even to repair the pump sets which have become out of order, the Electricity Board must be in a position to supply spare parts that are necessary for the purpose of successful working of the pump sets. So, in that view of the matter, I submit that the Board must become self-sufficient not only in the matter of supplying power, but also be self-sufficient in supplying the necessary materials required for the purpos.

5-30 P.M.

Secondly, there must be more of co-ordination between the Electricity Board and the Agricultural Department. Giving of pumpsets on hire Purchase basis should not be in the hands of two departments. Because, each department has its own vagaries and papers do not move at all. To take an instance, Sir, today only, there was a question about North Kanara. It was stated that 108 applications were pending there right from the year 1963. Well, the department must have got some discipline, by which time, they should have disposed of the applications. On account of the fact that it is dealt by two departments, I submit the the delay occurs. In order to co-ordinate the work between the two department, or if the co-ordination is not possible, the Board must itself be empowered to give pumpsets, irrespective or or without consulting the agricultural department. That is the only way to create confidence in the agriculturists, i.e., as soon as the application for a pumpset is received, the Board should supply the pumpset and also the power. 108 applications have been pending right from 1963 and the trend of the reply of the Parliamentary Secretary was the area was not developed. But it was not possible to know from his reply what was the stage at which the applications were pending. My submission is—to give the power itself in some of the rural areas, lines should have been drawn taking into consideration the pumps to be installed. I do not understand the statement that the area is not developed. To develop the area itself, pumsets are necessary. We know that the department has a certain ratio of spending. For each horse power, the department is going to spend about 2,500 rupees. 108

(SRI R. S. HEGDE)

pumpsets mean about 300 H. P. and it means that the Board can spend seven lakhs of rupees for drawing the line. Therefore I do not understand when it is asserted that the area is not developed. So, to develop the area, pumpsets are necessary. I know the area and I can vouchsafe and say that the lines have been drawn. We do not know where the applications are pending, and at what stage, the scrutiny is being made and why there is culpable delay in supply of pumpsets on hire purchase. The reason is not far to seek. I submit that instead of having two department to look after this hire purchase, it is absolutely essential that only one agency must be entrusted with this work of giving pumpsets. In order to create confidence in the agriculturist, in the administrative acumen, it is absolutely essential that the applications are disposed of within a particular time. There should be proper discipline that if an application is received for the supply of a pumpset it must be disposed of within one month or two months, or three months, or six months, or even one year, but at any rate, not more than one year. If there is any delay, the agriculturist will lose the entire confidence. You know that people have understood the importance of power. People know how to use power and they want power. If power is deprived to those who are welcoming it, my submission is they will lose confidence in the very movement. In order to create confidence in the minds of the agriculturists, delay must be minimised. When I make that statement, I am fully conscious of the facts that all problems cannot be solved at one particular point of time. If they can be so solved, then planning is not necessary. Planning is there to solve such problems. Within the plan period and framework, a certain confidence has to be created, in minds of the agriculturists, as far as supply of pumpsets on hire purchase and supply of power is concerned.

Thirdly, I have been repeatedly stressing for the last two years that there must be advance planning as far as electricity is concerned. When once electricity is available, let us not try to make a plan as to how to use it. Let us try to have an advance plan. I must say that it is absolutely essential to survey the sweet water rivers and the potentialities of these rivers for the installation of pumpsets and the power that can be used for the purpose of irrigation. That advance planning is not there at present. I acknowledge that there are so many difficulties. I am fully conscious of the fact that to give electricity is something Herculean. Once electricity is given, within a second we get the illumination. But to give electricity itself is a Herculean task. None the less, it is necessary to have some advance planning, to have a survey of all the sweet water rivers in the State. For that purpose a survey squad may have to be constituted by the Board so that there is advance planning.

To speak of my own district, there are so many sweet water rivers, and I have repeatedly been putting questions as to what is the plan of the Government to exploit these sweet water rivers of Sharavathi and Venkatapura. Sharavathi which flows through Honnavar is a

branch of Sharavathi where a big monument for electricity has been constructed. But the good effects, we are still to receive. So, when sweet water rivers are there, we must have advance planning. Plan should be there to exploit the sweet water rivers. As far as the exploitation of the sweet water rivers is concerned, there cannot be—there should not be any apprehension by the department. There may be an apprehension by the department that a pumpset which is taken for the purpose of irrigation may be used for something else. Applications are given for pumpsets. Unfortunately pumpsets are not taken after the lines are drawn and they want to use the power so drawn for the purpose of house lights and street lighting. There may be some instance of this kind. But as far as the exploitation of the sweet water rivers are concerned, there cannot be any question of apprehension on the part of the Boars. The rivers are there and it has to be survey, and the potentialities of irrigation has to be ascertained, as to how many pumpsets can be installed on the rivers.

Fourthly, I would submit that there must be more of field workers than supervisors. I find as far as the department is concerned--there is one supervisor who is supposed to actually work. But the series of supervisors above him are there, I feel, just to see what work he has been doing. So instead of more Assistant Engineers and more of Executive Engineers, let us try to have field workers, and let him try to adopt the extension method, like the extension officer. These supervisors must work as extension officers. Each must be attached to an extension block. The Block makes programmes and the supervisor can actively co-operate and work in it. He can also draw his plans and programmes. He can make himself available the jeep at the disposal of the block for communications are difficult, specially malnad area. He has to travel in the forest; there will be so many wild animals and other difficult situations. So, if he co-ordinates his work with the Extension Officers of the Block, if he so programmes his work as to co-ordinate with those of the Extension officers and Block officers, I am sure, he will be able to do much work. The position today is, in the rural areas, people are rustic, people are not educated; though they know the use of power, they do not know the formalities to be observed. So, instead of the mouse going to the mountain let the mountain come to the mouse. We need such an Extension Officer. Let him come to the village in order to have a consolidated survey for a particular village or a particular taluk. In the course of my experience for the last two years, I feel, it is absolutely essential that the Supervisor much be attached to the Block; he must work like the Extension Officer and he must try to create proper tempo in the village, he must move in the village and try to simplify the procedure and educate the villagers for the purpose of giving them light and power. From that view, the Supervisor must be an Extension Officer.

These are some of my suggestions which I have felt important and which require to be implemented. Thank you, Sir.

†ಶ್ರೀ ಎ. ಶರಣಪ್ಪ (ದೇವದುರ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಪತಿಯವರೇ, ಈ ದಿನ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಇಲಾಖೆಯ ನಡೆವಳು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಂಡಳಿಯ ಅಂ ವ್ಯಯ ವರದಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಭಾಷಣದ ಮೂಲಕ ಮಂಡಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯು ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಧ ಸಂಪತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಈ ನಮ್ಮ ಒಂದು ಶರಾವತಿ ಯೋಜನೆಯು ಇಡೀ ಷಷ್ಠಾ ಖಂಡದಲ್ಲೇ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದಂಥದು. ಇದುವರೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಕಾರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲರತಕ್ಕ ಸಹಸ್ರಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರೂ ಕೂಡ, ಇನ್ನೂ ಉಳಿದ ಅನೇಕ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರುವ ಅನಾನುಕೂಲತೆಯೆಂದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಹಣದ ತೊಂದರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ಈ ಒಂದು ಅರ್ಥಿಕ ತೊಂದರೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯ ಮತ್ತು ಐದನೆಯ ಯೋಜನೆಯೊಳಗೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲರತಕ್ಕ ಒಕ್ಕಲು ಗಳಿಗೆ, ಅವರ ವ್ಯವಸಾಯಕ್ಕೆ, ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಅವರು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಅದಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ವನ್ನು ಪಡೆಯುವಂತೆ ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ಅಸಕ್ತಿಯನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಎನಂತಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಒಂದೆರಡು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 914 ಅರ್ಜಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ 146 ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ, ಉಳಿದುದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರಿಗೆ ಷಷ್ಠ ತೊಂದರೆಯಾಗು ತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅನಾನು ಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಕೂಡ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇದಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಈ ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಮಿಷನ್ ಲೈನ್, ಕೆ. ಎ. ಲೈನ್ ಕಂಬಗಳು ಎನಿವೆ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೂತಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಇದೇ ತಿಂಗಳು 8ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ನಮ್ಮ ಒಂದು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬರುಗಾಳಿ ಬೀಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಎರಡು ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಕಂಬಗಳು ಬಿದ್ದು ಜನರಿಗೆ ತುಂಬಾ ಅನಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಕೆವಲ ಎರಡು ಕಂಬ ಗಳು ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಸುಮಾರು ಮೂರು ದಿನ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ನಿಂತು ಹೋಗಿದೆ. ವಿದ್ಯು ಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಸರಬರಾಜು ಇಲ್ಲದಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವೇಕ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ಐ.ಪಿ. ಸೆಟ್ಟುಗಳು ಎಲ್ಲಾ ನಿಂತು ಹೋಗುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಈ ಕಂಬಗಳನ್ನು ಹೂಳುವಾಗ ಕೂಡ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಬರೇ ಕರೀಮಣಿ ನ್ನಲ್ಲ ಹೂಳುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ, ಸರಿ ಯಾದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೂಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಇಂತಹ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬೇಕು.

ಈಗ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ 18 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪೈಕಿ ಸಾಧಾರಣ 10 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯು ಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೇರೀತಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪಂಚ ವಾರ್ಷಿಕಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಬೋರ್ಡಿನವರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಇವ ತ್ತಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ 20 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಪೈಕಿ ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 15 ಸಾವಿರ ಹಳ್ಳಿಗಳಾದರೂ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಪೂರೈಕೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಅನೇಕ ಯಂತ್ರಗಳು, ವ್ಯವಸಾಯದ ಉಪಕರಣಗಳು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡೆದು ನಮ್ಮ ಅರ್ಥಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಬೆಳೆಯುವು ದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮುಂದುವರಿಯುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವರೀತಿಯ ಸಂತಯವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಒಂದು ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮ ಈ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮಂಡಳಿ ಅಥವಾ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಪರಂ ಪಂಜೂರು ಮಾಡುವಾಗ ಅಥವಾ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವಾಗ ಇಲ್ಲವೇ ಟ್ರಾನ್ಸ್ ಮಿಷನ್ ಲೈನ್‌ಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವಾಗ, ಅದಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ, ಅನೇಕ ಜನರಿಗೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೋ, ಮತ್ತು ಅನುಕೂಲತೆ ಇದೆಯೋ ಅದ ನ್ನೇರಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಅದಷ್ಟು ಬೇಗನೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿ ಕೊಡುವು ದರಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಬಹಳ ವೇಗದಿಂದ, ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಗತ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತನಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಕೊಟ್ಟಂತಹ ಸಭಾಪತಿಯವ ರಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯಕ್ (ಸೂಳೆ).—ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 1966-67ನೆಯ ಸಾಲಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಬಾಬಿನ ಆಯವ್ಯಯದ ಚರ್ಚೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೆ ರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು

ಮಾತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ; ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಎಶೇಷ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ; ಆದರೆ ಇನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕಾದ್ದು ತುಂಬಾ ಇದೆ ಎಂದು ಇದು ನಿಜವಾದ ಮಾತು. ನಮ್ಮ ಅಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಗಳು ಇನ್ನೂ ಅವಾರವಾಗಿವೆ. ಅವು ಇನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿ ಆಗಿಲ್ಲ, ಆಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಾವು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರಲ್ಲಿ ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂಬುದು ಸರಿ. ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ಮೂರನೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ 25,469 ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳಿಗೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ಒಟ್ಟು ಇದುವರೆಗೆ 42,288 ಪಂಪು ಸೆಟ್ಟುಗಳು ಮಾತ್ರ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿವೆಯೆಂದೂ, ಇಲ್ಲಿ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಹಳ ಭರದಿಂದ, ಆರ್ಥಿಕ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ, ಈ ಕೆಲಸ ಸಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಬಹುದಾದರೂ, ಇನ್ನೂ ನಮ್ಮ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಪೂರೈಕೆಯಾಗಿಲ್ಲ, ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪದೇ ಪದೇ ದೇಶದ ರಾಜ್ಯದ ನಾನಾ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬಾರದ ಅಹಾರದ ವಿಳವಣಿಗೆ ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟವಾಗಿ ಪಂಪು ಸೆಟ್ಟುಗಳ ಆಗತ್ಯವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಿವೆ. ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ, ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುವ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ ಬಾವಿ, ಕೆರೆ, ಹಳ್ಳಗಳ ಕೆಳಗೆ ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಭಾಗ ಮದ್ರಾಸಿನ ಪಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿವಾಗಲೂ ಕೂಡ, ಅಲ್ಲಿಯ ಎಶೇಷ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅವರು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಈಗ ತಾವೂ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು ಆಗತ್ಯ. ಇಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಮಣಿನ ಕಟ್ಟೆಗಳು ವಿನಹ ಬೇರೆ ಯಾವ ನೀರಾವರಿಯ ವಿರ್ವಾಡು ಇಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಮಣಿನ ಕಟ್ಟೆಗಳಿರುವ ಕಡೆ ವೆಂಟೆಡ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು—ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರದವರು ಮೊದಲೇ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈಗ ತಾವು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತಾವು ನೋಡಬೇಕು. ಇದುವರೆಗೆ, ಈ ಮೂರು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕೇವಲ 4338 ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಮ್ಮ ಅಂಕಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಿರಿ. ಅಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಕನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷ 10,000 ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ಟುಗಳು ಬೇಕೆಂದು.....

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.—80,000 ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ! 10,000 ಅಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯಕ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ನನ್ನನ್ನು ತಿದ್ದಿ ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಾ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಮಗೆ ಧನ್ಯವಾದಗಳು. ಹೌದು, 80 ಸಾವಿರ ಪಂಪ್‌ಸೆಟ್ ಬೇಕು. ಈಗ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಸಪ್ಪನವರು ಒಂದು ವಿಷಯ ತಮ್ಮ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಸಾಮಾನುಗಳು ಅನೇಕ ವೇಳೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಂಭಗಳು, ತಂತಿ, ಇನ್ನುರೇಟರ್, ಪೈಪ್ ಮುಂತಾದ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸಾಮಾನುಗಳಿಗೂ ದೂರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುವ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಬ್‌ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ದಾಸ್ತಾನು ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಬೇಗ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನೂ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನೋಡಿದರೆ, ಇದು ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಇತರ ಮಂಗಳೂರಿಗಾಗಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಮೊಗಗಾಳಾಗಲೇ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಕೇವಲ ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರುವುದೆಲ್ಲಾ ಒಂದೆರಡು ಕಂಭಗಳು! ಇದಕ್ಕೊಂದು ಅರಾಯದ ಬರ್ ತಯಾರಿಸಿ, ಇಂಡೆಂಟ್ ಕಳುಹಿಸಿ ಮಂಗಳೂರಿನಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾವ ಕೇಂದ್ರದಿಂದಲೋ ತರಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಕಂಭ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ, ತಂತಿ ಒಂದು ಕಡೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ರಾರಿ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ರಾರಿಗಳಿಗೆ ಬೇರೆ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಗಿರಾಕಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳು ಇಂಥ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ರಾರಿ ಬರುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇರಾಕೆಯವರೇ ತರಿಸಿಕೊಡುತ್ತಾರೆಂದರೆ, ಅದು ಮತ್ತು ನಿಧಾನ. ಈ ಕಷ್ಟದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಬ್ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ತುರ್ತಿನ ಅವಶ್ಯಕತೆಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಅಲ್ಪಸ್ವಲ್ಪವಷ್ಟಿಗಾದರೂ ಅರಾಸ್ತು. ಏಥದ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ದಾಸ್ತಾನಿನಲ್ಲಿರುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಸಾಮಾನುಗಳು ಸಿಗದೆ ಮೃಧಾ ಆರಿದಾದಬೇಕಾಗಿರುವ ಸಂದರ್ಭಗಳೂ ಇವೆ. ನೂಲ್ಯದಿಂದ 3-4 ಪಾರಿ ನರ್ತಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮೂವರಂತೆ ಮಂಗಳೂರಿಗೆ ಸಾಮಾನಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸಾಮಾನು ಸಿಗದೆ ಪಾಶನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನಾನೇ ಬುದ್ಧಿ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ. ಇಂಥದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದರ ಆಗತ್ಯವನ್ನು ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಲಾರೆ, ಇದಲ್ಲದೆ, ಇಲ್ಲಿ ತಾವು ಹೇಳಿರುವಂತೆ 1966-67ನೆಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಎದ್ದುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಕಾರ್ಯ ರೂಪಕ್ಕೆ ತರುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿದೆ ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗಿರುತ್ತದೆ.

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯ ನಾಯಕ್)

ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದರ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಒತ್ತಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪೊರಗಲು, ತಂತಿಗಳು, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫಾರ್ಮರ್‌ಗಳೇ ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಾಮಾನು ಸರಂಜಾಮುಗಳು ಬೇಕು. ಇವುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಉದ್ದೇಶ ಕೈಗೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಾವು ಶರಾವತಿಯಿಂದಾಗಲೀ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಿತೆಂದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಮಾನು ಸರಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡಿದ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯೂ ನಿರರ್ಥಕವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇಂಥ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ನಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಕೊರತೆಯನ್ನು ತಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ವ್ಯವಸಾಯದ ಇರಾಖೆಯವರು ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಒಂದೊಂದು ಬೆಳೆಯನ್ನೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಾಟಿ ಹಾಕಿ 21 ದಿನಗಳಿಂದ 35 ದಿನಗಳೊಳಗೆ ನೆಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಳೆ ಬಂದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಟಿ ಹಾಕಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆ. ಮಳೆ ಬಾರದೆ ಹೋದ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗದೆ ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯೆಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಲ್ಲಿ ಪಂಪುಗಳಿದ್ದೇ ಆದರೆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಾಟಿ ನೆಡಬಹುದು.

ಅಲ್ಲದೆ, ಈಗ ಪಂಪುನೆಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಎಷ್ಟೋ ನ್ಯೂನತೆಗಳಿವೆ. ಎಷ್ಟೋ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ completion report ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ವಿದ್ಯುತ್‌ನೂ ಒದಗಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೇಳಿದ ದಿನದಿಂದ 6 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ನಿಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಯಲ್ಲಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ವಿದ್ಯುತ್ ಇರಾಖೆಯವರು ರೈತುಗಳನ್ನು ಹಾಕಬೇಕಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರೈತನಿಗೆ ಅಡ್ಡವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದಿದ್ದರಿಂದ ತೊಂದರೆಯೇನಿಲ್ಲ. ರೈತನು ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಕಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ನಿಜ. ಆದರೆ ಇವರು ಕಡಿದ ಮರಗಳನ್ನು ಬುಡಸಹಿತ ಕಡಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಕಡಿಯುವ ಮರಗಳನ್ನು ಎಷ್ಟೋ ಬೆರೆಬಾಳುವ ತೇಗ, (ಸಾಗುವಾನಿ) ಹಲಸು, ಬೀಟೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಮರಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವಾಗ ಬುಡದಲ್ಲಿ 3-4 ಅಡಿಗಳಷ್ಟು ಬಿಟ್ಟು ಕಡಿಯುವುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನವಾದಂತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇರಾಖೆಯವರಿಗೇನೋ ಇದರಿಂದ ನಷ್ಟಗಣನೆಗೆ ಬರದೆ ಇದ್ದರೂ, ದೇಶದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ನಷ್ಟವಾದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಬುಡದಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿದರೆ, ಆ ಮರವನ್ನು ಮಾರಿ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಹಣ ಸಂಪಾದಿಸಬಹುದು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಈ ಇರಾಖೆಯವರಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಸೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟು ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದರೆ ಬುಡ ಸಮೇತ ಕಡಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹೆ ಈ ಇರಾಖೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ದಿನ ಕೂಲಿಗಾರರಿಗೆ ನೀವು ಕೊಡತಕ್ಕ ಕೂಲಿ ಬಹಳ ಕಡಮೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಕೂಲಿಯವರಿಗೇ ಅವರು ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ರೂಪಾಯಿ ದಿನ ಗೂಲಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟರೂ ರೈತರಿಗೆ ಕೂಲಿಯವರು ಸಿಕ್ಕುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದ ಪ್ರದೇಶ ಕೇರಳ ಆಗಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕೂಲಿ ಜಾಸ್ತಿ ಇರುವುದರಿಂದ, ಇಲ್ಲಿಯೂ ರೈತ ಕೂಲಿ ಜಾಸ್ತಿಯಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರೂ ಕೂಡ, ಎರೆಸೈಟಿ ಬೋರ್ಡಿನವರು ಕೊಡತಕ್ಕ 2½ ರೂಪಾಯಿ ಕೂಲಿ ಬಹಳ ಕಡಮೆಯನ್ನೇ ಬೇಕು. ಕಂಠ ವೆಳೆಯುವುದು, ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಫಾರ್ಮರ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕುವುದು ಮುಂತಾಗಿ ಎಷ್ಟೋ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟು ಇವರುಗಳು ದುಡಿಯುತ್ತಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ನೀವು ಕೊಡತಕ್ಕ 2½ ರೂಪಾಯಿ ತೀರಾ ಸಾಲದು. ಈಗಿನ ಕಷ್ಟ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಕೇಬಿಗೆ ಒಂದೂವರೆ ರೂಪಾಯಿ ಯಿಂದಲೂ ಜಾಸ್ತಿ ಆಗಿದೆ. ನೀವು ಕೊಡುವ ಕೂಲಿಯಿಂದ, ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡದೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಜಾಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು ಸೂಕ್ತವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಇರಿಗೇಷನ್ ಪಂಪ್‌ಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ತಾವು ಎದಿಸಿರುವ ದರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತು ಯುನಿಟ್‌ಗೆ 8 ಪೈಸಾ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಈಗ 10 ಪೈಸೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದೀರಿ. ಕೃಷಿಗೆ, ವ್ಯವಸಾಯೋ

ಉತ್ತಾದನೆಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಯಾವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹೇಳುತ್ತೀರೋ, ಅಗ್ಗೆ ಕೃಷಿಯ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಬಂಡಿಕವಾಗಿ ದರವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಏರಿಕೆಯಾದರು. ಮೊದಲನಂತೆ 31 ಪೈಕೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಡಬೇಕು. ಇದು ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ರೈತನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಲೆಯುಂಟು. ಇದ್ದ ಹುಡುಕನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು.—ರಾಗಿಯ ಬೆಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಿದೆ !

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಸುಬ್ಬಯ್ಯನಾಯಕ್.—ರಾಗಿಯ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆಯೆಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುರುರಡ್ಡಿ ಯವರು ಹೇಳಿದರು. ಇಲ್ಲವು. ಆದರೆ ಆ ಬೆಲೆ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ದರವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ರೀತಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಬೆಲೆಯಿಂದ ರೈತನಿಗೆ ರಾಭವಾಗಿದೆಯೋ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥನಿಗೆ ರಾಭವಾಗಿದೆಯೋ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೃಷಿಯ ಉತ್ಪನ್ನ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ನಿಮಗಿದ್ದರೆ, ಈ ವಿಮೃತ್ ದರವನ್ನು ಸದ್ಯಕ್ಕಾದರೂ ಕಡಮೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—The House will now rise to meet again at one of the clock tomorrow.

The House adjourned at Six of the Clock to meet again at One of the Clock on Thursday, the 21st July 1966.
